

DWUTYGODNIK MIEJSKI

KRAKÓW.PL

Nr 3 (358), 19 lutego 2025

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

**PRZEPRASZAMY ZA UTRUDNIENIA
ZMIENIAMY KRAKÓW DLA CIEBIE!**

**Kraków przed komunikacyjnym
wyzwaniem**
Co nas czeka w najbliższych miesiącach?

Jak uniknąć drogowego chaosu?
Rozmowa z zastępcą prezydenta Krakowa
Stanisławem Kracikiem

 Kraków

RENDEZ-VOUS ON BROADWAY

koncert musicalowy

Produkcja i kierownictwo muzyczne
IGNACY MATUSZEWSKI

Reżyseria
JANUSZ SZYDŁOWSKI

WYSTĄPIĄ DOMINIK BOBRYK, BARBARA GARSTKA, SABINA KARWAŁA, MACIEJ PAWLAK, MAGDA SZCZEPANEK

8, 9 MARCA 2025

KRAKOWSKI TEATR VARIETE - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Miasto w liczbach

2

Tyle lat istnieje Krakowskie Centrum Edukacji Klimatycznej przy ul. Wielopole 17a. Do tej pory odbyło się w nim ponad 500 wydarzeń, w których wzięło udział ponad 10 tys. mieszkańców.

80

Tyle dzieci będzie uczęszczać do żłobka, który powstanie przy ul. Wróblowickiej. Miasto szuka wykonawcy inwestycji.

200

Tyle nowych autobusów wyposażonych w silniki spalinowe spełniające najwyższą obecnie normę emisji spalin – EURO 6, kupi MPK SA w Krakowie. Oprócz nich flotę uzupełni 10 autobusów wodorowych i 32 elektryczne.

569

Tyle kamer aktualnie obejmuje Zintegrowany Miejski Monitoring Wizyjny i system nadzoru nad drogami. W tym roku zostanie on rozbudowany o kolejne punkty, szczególnie w rejonie Starego Miasta i Kazimierza.

Fot. Bogusław Świerżowski

Idzie przedwiośnie...

Luty trwa w najlepsze, ale krakowianie żyją już wiosennymi remontami, które mogą mocno zreorganizować nasze poruszanie się po mieście. Obaw jest całkiem sporo, bo most Grunwaldzki zajmuje strategiczne miejsce na miejskiej mapie. Jego remont to pierwsze w tej kadencji tak duże wyzwanie związane z komunikacją w centrum Krakowa. Jak podkreślają wódatarze, kluczowe będzie sprawne zarządzanie projektami, a także skuteczna komunikacja z mieszkańcami. Zaczynamy już

w dzisiejszym wydaniu i informujemy o planach remontowych na najbliższe miesiące. O tym, co przed nami, mówi w wywiadzie na str. 11 zastępca prezydenta Krakowa Stanisław Kracik.

Oczywiście, nie samymi remontami człowiek żyje. Czytając KRAKÓW.PL, nietrudno się zorientować, jak bardzo lubimy się z Biblioteką Kraków. Cały czas jesteśmy pod wrażeniem metamorfozy, jaką przeszła ta placówka, a dodatkowo czytelniczych rekordów, którymi może się pochwalić. Bo choć czytelnictwo w naszym kraju, mówiąc eufemistycznie, nie ma się najlepiej, to krakowianie są wspaniałym wyjątkiem od tej reguły.

Pamiętajcie jednak, że ruch też jest ważny, więc warto zrobić przerwę w biciu rekordów czytelniczych. Może hobby horse? Odsyłam Państwa do stron sportowych, gdzie prezentujemy ciekawostki związane z jeździectwem.

Przyjemnej lektury!

Beata Klejbuk-Goździalska

Szybki konkurs

Na udzielenie odpowiedzi w tym konkursie jest mało czasu! A do wygrania są podwójne zaproszenia na czytanie performatywne w Teatrze Groteska pt. „Ile żab waży księżyc”, które odbędzie się 22 lutego o godz. 13.30.

Aby wziąć udział w konkursie, należy odpowiedzieć na pytanie: jak po polsku nazywana jest występująca w naszym kraju Pelophylax ridibundus?

Odpowiedzi prosimy wysłać do 21 lutego, do godz. 12.00, na adres: redakcja@um.krakow.pl, wraz z informacją: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych na potrzeby konkursu”. (red.)

 Kraków

KRAKOWSKIE CENTRUM KONTAKTU

• Uzyskaj informację

• Zgłoś problem

• Podziel się pomysłem

Skontaktuj się z nami

elektronicznie – poprzez **Krakowski Portal Usług Miejskich:**

• **kontakt.krakow.pl**

telefonicznie – poprzez **Infolinię Miejską KCK:**

• **12 616 55 55** w dni robocze, od poniedziałku do piątku, w godzinach 7.40–15.30

Spis treści

5. W skrócie

MIASTO

8. Kraków przed komunikacyjnym wyzwaniem
11. Jak uniknąć drogowego chaosu? – rozmowa z zastępcą prezydenta Krakowa Stanisławem Kracikiem
12. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa
12. Wybory uzupełniające do Senatu
13. Wiosenne porządki
14. Spotkajmy się w Kłastrze Zabłocie
15. Kraków, क्राक़ि, क़रकाउ, Cracovia – rozmowa z prof. Konradem Pędziwiatrem

16. KRAKÓW.PL DLA DZIECI

KULTURA

18. Święto naukowców
19. Krakowianki, które zmieniają miasto
19. Miasteczko (nie tylko dla) Kobiet
20. Nagroda im. Kazimierza Bujwidowej
20. Kraków dla NGO
21. Czytelnicze rekordy
22. 80. rocznica wyzwolenia Auschwitz

DLA SENIORÓW

23. Kraków pomaga starszym mieszkańcom
24. Seniorze, rusz głowę!

HISTORIA

25. Historia pączka w Krakowie – felieton historyczny Michała Kozioła
26. Kalendarium krakowskie

SPORT

27. Stadion miejski z trybuną im. prof. Janusza Filipiaka
27. Rośnie sportowa baza
28. Cztery strony świata dla jeźdźców z Krakowa
29. Trzy pytania do... Jarosława Koziarowskiego, uczestnika Cavaliady
29. Co w sporcie piszczy?

OGŁOSZENIA

30. Przyjazne dla środowiska, dostępne dla wszystkich

str. 7

str. 19

str. 13

str. 22

str. 28

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Komunikacji Społecznej, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4
Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3-4, pok. 319, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl
Redaktor naczelna: Beata Klejbuk-Goździalska
Zastępca red. naczelnej: Joanna Korta
Sekretarz redakcji: Agata Włodarczyk
Współpracownicy: Michał Kozioł, Tadeusz Mordarski, Paweł Waluś, Beata Sabatowicz, Aleksandra Mikolaszek, Iwona Gazda, Jan Machowski, Krzysztof Kawa
Zdjęcia: Bogusław Świerżowski, Jan Graczyński, Piotr Wojnarowski
Okładka: fot. Jan Graczyński, Patrycja Falińska
Projekt graficzny: Pro Art Studio
Korekta: Aurelia Hołubowska
Skład i łamanie: Pro Art Studio
Druk: Drukarnia Kolumb
Nakład: 30 tys. egz. ISSN 1898-9039

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i wprowadzania zmian do nadesłanych tekstów. Nadesłanie tekstu nie jest równoznaczne z jego opublikowaniem.

Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego KRAKÓW.PL:

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórskim 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Dekerta 24, ul. Wielickiej 28a, ul. Sarego 4, w punktach sprzedaży biletów MPK oraz w krakowskich szpitalach, Centrum Handlowym M1, Galerii Bronowice, CH Serenada i siedzibach jednostek miejskich, a także w salonikach prasowych sieci KOLPORTER. W dniu ukazania się numeru, w godzinach porannych, dwutygodnik rozdawany jest na rondach Grunwaldzkim, Mogińskim, Matecznego, Kocmyrzowskim, na skrzyżowaniach Kobierzyńska / Grota-Roweckiego, Królewska / al. Mickiewicza, al. Słowackiego / Prądnicka oraz pod Teatrem Bagatela i – w godzinach popołudniowych – na pętach: Borek Fatęcki i Krowodrza Górka.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się: 5 marca 2025 r.

Opieka wytchnieniowa: trwają zapisy

Trwa nabór do udziału w 14-dniowych całodobowych turnusach opieki wytchnieniowej, organizowanych przez Miejskie Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niezależnych w Krakowie w okresie od lutego do kwietnia. Stanowią one wsparcie i czasowe odciążenie dla rodziców i opiekunów mieszkających wspólnie z osobą niesamodzielną i sprawujących nad nią całodobową opiekę.

Podobnie jak w poprzednich latach Gmina Miejska Kraków wystąpiła z wnioskiem o środki na realizację opieki wytchnieniowej z Funduszu Solidarnościowego.

Warunki udziału w programie to:

- posiadanie przez osobę niesamodzielną orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego,
- zamieszkiwanie członka rodziny lub opiekuna we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą z niepełnosprawnością, która wymaga stałej opieki w zakresie potrzeb życia codziennego.

Zgłoszenia przyjmowane są w Miejskim Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekłe Niepełnosprawnych oraz Niezależnych w Krakowie pod nr. tel. 12 446-75-97 lub 539 974 003 od poniedziałku do piątku w godz. 7.25 – 15.00. (red.)

Złóż wizytę w Banku Pomysłów

Nie możesz złożyć osobiście projektu do budżetu obywatelskiego lub inicjatywy lokalnej, a chcesz aktywnie uczestniczyć w kształtowaniu przestrzeni miejskiej? Nic straconego! Zasil swoją propozycją Bank Pomysłów i spraw, by była ona widoczna na interaktywnej mapie dostępnej dla wszystkich zainteresowanych.

Jeśli masz pomysł na poprawę infrastruktury, nowe miejsca rekreacji, udogodnienia dla rowerzystów czy inne inicjatywy, które mogą poprawić jakość życia w twojej okolicy, to zainspiruj innych mieszkańców i mieszkanki do zgłoszenia takiego projektu w ramach budżetu obywatelskiego lub inicjatywy lokalnej. To prosty i wygodny sposób na podzielenie się swoją wizją bez konieczności spełniania wymogów formalnych.

Wejdź na stronę: msip.krakow.pl i przejdź do zakładki: Prezentacje i ankiety. Znajdź ankietę Banku Pomysłów i wypełnij ją, opisując swój pomysł. Informacje o nim umieścimy na mapie dostępnej dla wszystkich zainteresowanych. (red.)

Wsparcie dla pacjentów onkologicznych

Osoby starsze, które zmagają się z chorobą nowotworową, oraz ich rodziny mogą skorzystać ze wsparcia w ramach projektu EU NAVIGATE, który prowadzi Pracownia Badań nad Starzejącym się Społeczeństwem Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum. Dzięki pomocy nawigatora łatwiej będą mogły się odnaleźć i poruszać w systemie ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.

W ramach programu pacjenci otrzymują nieodpłatne, roczne wsparcie asystenta, który dostarcza też informacji o usługach dostępnych w miejscu zamieszkania (np. możliwości pozyskania sprzętu medycznego, pomocy w przygotowaniu pism urzędowych, ustaleniu przysługujących uprawnień). Nawigator jest również osobą, z którą można porozmawiać o trudnych doświadczeniach związanych z postawioną

diagnozą i procesem leczenia. Nawigatorzy zatrudnieni w ramach programu ukończyli specjalistyczne szkolenie i regularnie uczestniczą w treningach z zakresu psychologii i pracy z pacjentami onkologicznymi.

Do udziału w projekcie zapraszamy osoby, które: mają 70 i więcej lat, otrzymały diagnozę choroby nowotworowej lub są w trakcie leczenia onkologicznego, mieszkają w Krakowie albo w Wieliczce oraz nie przebywają na stałe w szpitalu bądź w domu pomocy społecznej.

Rekrutacja trwa do czerwca. Udział w projekcie jest całkowicie dobrowolny i bezpłatny. Więcej informacji można uzyskać, dzwoniąc pod nr tel. 502 186 434 (od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–15.00) lub pisząc na adres: pbss@uj.edu.pl. (red.)

Kraków

Ciucho FEST

czyli akcja
wietrzenia szafy
w Dworku

8 marca 2025
godz. 10-14

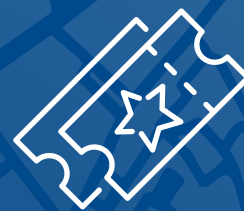

www.dworek.eu

CENTRUM KULTURY
„DWOREK BIAŁOPRADNICKI”
- INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Dzieje się w Krakowie

DZIEJE SIĘ

20-23 lutego

„Bo to morze moje jest”

Pod takim hasłem odbędzie się 44. edycja Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Żeglarskiej „Shanties”. Zaprezentuje się ponad 30 solistów i zespołów. Szczegóły na: shanties.pl.

21 lutego

„Trasa Matka”

W Nowohuckim Centrum Kultury wystąpią Matylda Damińska i Radek Łukasiewicz. Od 10 lat wspólnie obserwują, piszą i nagrywają.

21 lutego

Muzyczne opowieści

W Strefie Sokolska (ul. Sokolska 13) gitarzysta Mateusz Wąż oraz akordeonista Jakub Kupiec zagrają aranżacje utworów z gier komputerowych i filmów fantastycznych oraz własne kompozycje.

22 lutego

Cyrkomotoryka

Okazja do nieskrępowanej zabawy, wsparcie rozwoju percepcji ruchowej oraz poznawanie i kontrola własnego ciała. W Klubie Jedność (ul. Drożyska 3c) zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci ćwiczących z rodzicami.

22 lutego

Koncert gordonowski

W Dworze Czeczów (ul. ks. Popiełuszki 36) karnawałowe brykanie z tercetem MiLaReDo, czyli koncert umuzykalniający dla rodzin z dziećmi w wieku 0–6 lat. Mile widziane przebrania.

22 lutego

Przyrodnicze poranki

W Klubie Krzesławice (ul. Wańkowicza 17) porozmawiamy o żabach! Kiedy budzą się z zimowego snu, co jedzą, dlaczego są pod ochroną? Prowadzenie: Agata Przygodzka.

23 lutego

„Na pierwszy rzut oka”

Wybitny tekst teatralny autorstwa Suzie Miller, poruszający tematykę przemocy seksualnej i wzbudzający skrajne emocje. Pierwszy w karierze monodram Marii Seweryn. Zaprasza Nowohuckie Centrum Kultury.

27 lutego

Dyskusyjny Klub Książki

Ośrodek Kultury im. C.K. Norwida zaprasza osoby, które lubią czytać, na rozmowę o książce Tove Ditlevsena „Ulica dzieciństwa”. Spotkanie poprowadzi Beata Oczkoś.

1 marca

Krakowski Babski Comber 2025

Tematem przewodnim wydarzenia jest Kobieta Rzeka. W programie warsztaty tradycyjnego śpiewu i tańca, wykłady oraz pochod ze Starego Kleparza na Rynek Główny, gdzie odbędzie się plenerowa potańcówka.

Konsultacje w Gabinetcie Wczesnego Rodzicielstwa

fot. Pexels

Wspomaganie rodzin w procesie tworzenia bezpiecznych, stabilnych relacji z dzieckiem na najwcześniejszym etapie jego rozwoju to cel, jaki przyświeca Gabinetowi Wczesnego Rodzicielstwa, który działa w Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika.

System wczesnej opieki pediatrycznej w Polsce nastawiony jest przede wszystkim na diagnozowanie zaburzeń somatycznych. W zbyt małym stopniu uwzględnia różne przejawy zaburzeń psychicznych i rozwojowych w okresie niemowlęcym oraz wczesnodziecięcym. Opisany projekt ma na celu zmianę tego stanu rzeczy poprzez wczesną diagnozę i terapię pierwszych oznak zakłóceń w rozwoju emocjonalnym dziecka.

Przedłużające się trudności z karmieniem, nadmierna płaczliwość, nasilone problemy ze snem oraz szeroko pojęte kłopoty z adekwatnym do wieku rozwojem zainteresowania kontaktem i komunikacją z otoczeniem są najczęstszymi przejawami problemów rozwojowych niemowlęcia, których przyczyny powinny być poddane głębszej diagnozie i ewentualnej terapii.

Zespół tworzą specjaliści psychoterapii relacji rodzic-niemowlę, psychiatry dzieci i dorosłych, neurologopeda oraz pediatra. Nadzór merytoryczny nad psychoterapeutyczną stroną projektu sprawuje Tessa Baradon – konsultant ds. zdrowia psychicznego niemowląt w brytyjskim Funduszu Zdrowia.

Porady realizowane są w ramach kontraktu z NFZ. Rejestracja odbywa się telefonicznie, pod numerem 666 633 414, lub osobiście w pawilonie Jakubowskiego przy ul. Strzeleckiej 2a, w godz. 8.00–15.00. (red.)

Filmy Wajdy w Muzeum Manggha

Do 9 marca w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha można oglądać wystawę „To wszystko da się zrealizować. Krystyna Zachwatowicz-Wajda i Andrzej Wajda”.

Wystawa zorganizowana z okazji 30-lecia powstania Muzeum Manggha jest hołdem dla fundatorów tej instytucji – Andrzeja Wajdy i Krystyny Zachwatowicz-Wajdy. Opowiada o ich życiu, twórczości, działalności społecznej, a także ich fascynacji Japonią. Wystawie towarzyszą pokazy filmów Andrzeja Wajdy, czyli „To wszystko warto zobaczyć”.

Seanse poprzedzają krótkie prelekcje prowadzone przez filmoznawców oraz krytyków filmowych. Jeśli czytacie ten tekst w dniu wydania dwutygodnika, czyli 19 lutego, zdążycie jeszcze obejrzeć „Smugę cienia” o godz. 18.00. Prelegentką będzie Anita Piotrowska. Natomiast 5 marca, również o godz. 18.00, można wybrać się na „Panny z Wilka”, do których wprowadzenie przygotuje Michał

Oleszczyk. Wszystkie projekcje odbywają się w sali widowiskowej Muzeum.

Filmy Andrzeja Wajdy towarzyszyły pokoleniom Polaków w czasach najtrudniejszych, miały pełnić funkcję swoistego rozliczenia z narodową traumą, były oddechem od duchoty PRL-u, oknem na Zachód i powiewem wolności, tak upragnionej i tak wycoziwanej. Wyrosły na gruncie polskim, na trzewiach naszej literatury i kultury, stanowiły dowód na to, że polska kinematografia nie może być traktowana zdawkowo – opowiadają organizatorzy.

Ponadto można wybrać się na oprowadzanie kuratorskie po wystawie z udziałem gości specjalnych. 1 marca o godz. 12.00 oprowadzać będzie Kaja Klimek (dziennikarka i krytyczka filmowa), a 8 marca o tej samej godzinie – Dorota Segda (aktorka, która współpracowała z Andrzejem Wajdą). Na oprowadzania nie obowiązują zapisy, jednak liczba miejsc jest ograniczona. Szczegółowe informacje na stronie: manggha.pl. (PW)

„Jubilatka” już świeci

Fani nowohuckich neonów mają powody do zadowolenia – na os. Teatralnym 11 znowu można oglądać neon „Jubilatka” w pełnej krasie. Renowacja objęła także sąsiedni napis „restauracja”. Korpusy liter obu neonów trafiły do warsztatu, gdzie przeprowadzono ich czyszczenie, prostowanie i malowanie. Szyld „Jubilatka” został wyposażony w nowe rurki neonowe. Prace przeprowadzono w uzgodnieniu z Miejskim Konserwatorem Zabytków. „Jubilatka” dołączyła do neonu „Ludwik” z os. Kazimierzowskiego 11, który również został w ostatnich latach wyremontowany na zlecenie Zarządu Budynków Komunalnych, oraz do zrekonstruowanych neonów restauracji Stylowa. (red.)

Nowohuckie szkoły na targach

W czwartek, 27 lutego zapraszamy uczniów klas VII i VIII szkół podstawowych z Krakowa i okolicznych miejscowości wraz z opiekunami i rodzicami do udziału w XVII Prezentacjach Nowohuckich Szkół Ponadpodstawowych. To cykliczne przedsięwzięcie ma przybliżyć ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych i placówek oświatowych.

Organizacja prezentacji to wieloletnia inicjatywa Zespołu Szkół Ekonomicznych nr 2 w Krakowie. Projekt jest formą targów edukacyjnych, podczas których

wystawcami są licea ogólnokształcące, technika, szkoły branżowe, centra doskonalenia zawodowego oraz placówki i organizacje wspierające pracę szkół. O sukcesie przedsięwzięcia świadczy fakt, że z roku na rok bierze w nim udział coraz liczniejsza grupa uczniów z Krakowa i okolic.

Uroczyste otwarcie wydarzenia odbędzie się o godz. 10.00. Prezentację oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych (w tym dorobku edukacyjnego Zespołu Szkół Ekonomicznych nr 2) oraz zwiedzanie szkoły zaplanowano od godz. 8.00 do 14.00. (red.)

Kraków przed komunikacyjnym wyzwaniem

Najbliższe miesiące będą wyzwaniem nie tylko dla kierowców i pasażerów, ale także drogowców / fot. Jan Graczyński

Tadeusz Mordarski

„To może być armagedon!”, „Kierowców czekają duże utrudnienia”, „To będzie trudny rok dla kierowców i pasażerów”, „Nowy rok i nowy horror dla kierowców” – to tylko niektóre nagłówki medialne z ostatnich tygodni.

Wszystkie one odnoszą się do planowanych w Krakowie inwestycji drogowych. Czy rzeczywiście będzie aż tak źle, jak wieszczą dziennikarze?

Zdecydowanie największą inwestycją drogową tego roku jest remont mostu Grunwaldzkiego. – Docelowo planuje się jego rozbiórkę i budowę nowej przeprawy, która połączy Stare Miasto i Dębniki. Aby jednak obecna konstrukcja mogła posłużyć mieszkańcom jeszcze przez kilkanaście lat, konieczne jest przeprowadzenie pilnych prac remontowych.

Wizja lokalna przy moście Grunwaldzkim /
fot. Bogusław Świerżowski

cik, zastępca prezydenta [wywiad na str. 11 – dop. autor].

Zgodnie z opublikowanym harmonogramem w ciągu najbliższych miesięcy w samym centrum miasta ruszy kilka dużych inwestycji, z czego dwie będą kontynuowane w 2026 r. – Prace te wynikają z konieczności modernizacji infrastruktury, której stan techniczny wymaga natychmiastowej interwencji. Gdybyśmy ich nie podjęli teraz, w przyszłości konsekwencje mogłyby być dużo bardziej dotkliwe – tłumaczy Magdalena Nowak-Obrzut, dyrektor Zarządu Dróg Miasta Krakowa. – Inwestycje te pozwolą na modernizację kluczowych odcinków torowisk, dróg oraz mostu, co w przyszłości przełoży się na sprawniejszy transport publiczny i większy komfort poruszania się po Krakowie. Choć najbliższe miesiące mogą być wyzwaniem dla kierowców i pasażerów, długofalowe korzyści ►

Wnadchodzących miesiącach Kraków czekają znaczące inwestycje infrastrukturalne w centrum miasta mające na celu modernizację kluczowych odcinków torowisk tramwajowych oraz mostu Grunwaldzkiego. Władze Krakowa zapewniają, że remonty są dobrze zaplanowane i żadnego paraliżu komunikacyjnego nie będzie. – Chcemy dotrzeć z informacjami na temat planowanych prac do jak największej liczby mieszkańców, by nie byli zaskoczeni np. zmianą organizacji ruchu w danym rejonie – tłumaczy Stanisław Kra-

Tramwaj do Mistrzejowic

Trwa budowa nowej linii Krakowskiego Szybkiego Tramwaju, która połączy Mistrzejowice ze skrzyżowaniem ulic Mogiłskiej, Lema i Meissnera oraz al. Jana Pawła II, usprawniając transport w północno-wschodniej części miasta. Dziś możemy zobaczyć już pierwsze wizualizacje, które powstały dzięki współpracy Miasta z mieszkańcami. – Rady budowy, odbywające się regularnie co dwa tygodnie, pozwoliły na bieżąco wprowadzać usprawnienia, które możemy zaprezentować – mówi Paweł Motyka, dyrektor ds. technicznych z firmy Gülermak. Wizualizacje są dostępne na stronie: tramwajdomistrzejowic.pl. Tam też można znaleźć bieżące informacje na temat realizacji prac oraz dziennik budowy.

► wynikające z tych działań z pewnością zrekompensują okresowe niedogodności – dodaje.

Most Grunwaldzki

Zdecydowanie największą inwestycją drogową tego roku jest remont mostu Grunwaldzkiego. – Docelowo planuje się jego rozbiórkę i budowę nowej przeprawy, która połączy Stare Miasto i Dębniki. Aby jednak obecna konstrukcja mogła posłużyć mieszkańcom jeszcze przez kilkanaście lat, konieczne jest przeprowadzenie pilnych prac remontowych – przyznaje Krzysztof Wojdowski z ZDMK. Ekspertyza Politechniki Krakowskiej wskazuje, że aby zapewnić jego bezpieczne użytkowanie przynajmniej do roku 2038, niezbędne jest przeprowadzenie generalnych prac modernizacyjnych nie później niż do sierpnia 2026 r. Konieczne jest odpowiednie odciążenie przeprawy, naprawa elementów konstrukcyjnych, wymiana płyty mostu, nawierzchni asfaltowej oraz torów. – Tylko tak kompleksowe podejście pozwoli zapewnić bezpieczne korzystanie z przeprawy przez kolejne lata, do czasu budowy nowego mostu. Prace wymagają wyłączenia obiektu z ruchu samochodowego na co najmniej osiem miesięcy. Przez pół roku most nie będzie dostępny również dla komunikacji zbiorowej – mówi Krzysztof Wojdowski. Koszt modernizacji samego mostu to 21 mln zł. – Kolejne 10 mln zł pochłonie remont buspasa i torowiska na ul. Monte Cassino, który potrwa minimum trzy miesiące. Chcemy to zrobić przy okazji remontu mostu, by utrudnienia dla pasażerów komunikacji miejskiej nie ciągnęły się przez kolejne miesiące – dodaje.

Ulica Franciszkańska

Remont tej ulicy rozpocznie się już w marcu i będzie obejmować wymianę szyn od ul. Grodzkiej (od przystanku „Plac Wszystkich Świętych”) do węzła „Filharmonia”. Prace zostaną podzielone na etapy i będą wiązać się z czasowym zamknięciem ulicy dla ruchu ogólnego, z jednoczesnym zapewnieniem dojazdu do posesji. Koszt inwestycji to 4 mln zł.

Węzeł tramwajowy przy Teatrze Bagatela

Skrzyżowanie ulic Karmelickiej, Dunajewskiego i Podwałę czeka remont, który ma nie tylko usprawnić komunikację tramwajową, ale również zwiększyć komfort i bezpieczeństwo użytkowników ulic. Zakres prac przy węźle Bagatela i na ul. Karmelickiej obejmuje przebudowę węzła rozjazdowego oraz modernizację odcinka ul. Karmelickiej od Teatru Bagatela do ul. Garbarskiej. Nawierzchnia miejsc postojowych oraz chodników zostanie wykonana z kostki kamiennej, a jezdnia pokryta asfaltobetonem. Koszt tych prac to 21 mln zł.

Węzeł tramwajowy przy ul. Piłsudskiego

Przebudowa węzła tramwajowego przy ul. Piłsudskiego obejmuje modernizację rozjazdów oraz układu drogowo-torowego na ul. Straszewskiego, na odcinku od przejścia dla pieszych przy ul. Smoleńsk do skrzyżowania Straszewskiego i Piłsudskiego, a także na ul. Piłsudskiego, od przystanku „UJ – AST” do ul. Straszewskiego. W ramach inwestycji powstanie

Ścieżki rowerowe

W najbliższych miesiącach Kraków wzbogaci się też o nowe drogi dla rowerów,

które poprawią komfort jazdy i bezpieczeństwo cyklistów. Trasy te zostaną utworzone w strategicznych lokalizacjach, ułatwiając wielu osobom codzienne przemieszczanie się na dwóch kółkach. Oto, jakie ścieżki rowerowe powstaną w najbliższym czasie:

- wzdłuż ul. Nawojki – 788 m,
- wzdłuż ul. Jancarza – 983 m,
- po południowej stronie al. Pokoju – 2849 m,
- na ul. Walerego Sławka (od ul. Kamieńskiego do ul. Puskarskiej) – 548 m,
- po północnej stronie ul. Brożka – 393 m.

peron wiedeński, zostaną zmodernizowane chodniki i zjazdy. Torowisko tramwajowe będzie wykonane z prefabrykowanych płyt betonowych. Prace muszą być realizowane zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi, ponieważ inwestycja znajduje się w obszarze wpisanym na listę UNESCO. Docelowo ruch drogowy na ul. Straszewskiego zostanie utrzymany w obu kierunkach, z jednym pasem poprowadzonym po torowisku. Koszt inwestycji to 15 mln zł.

Ulica Starowiślna

Ta ulica zostanie przebudowana na odcinku od skrzyżowania z ul. Dietla (bez skrzyżowania) do mostu Powstańców Śląskich. Prace obejmą modernizację torowiska, jezdní, chodników oraz systemów odwodnienia i oświetlenia. Zostaną przebudowane skrzyżowania z ulicami: Berka Joselewicza, Miodową, Dajwór, Rzeszowską, Przemyską, św. Wawrzyńca i Podgóorską. Z kolei na skrzyżowaniu ul. Podgórskiej z ulicami św. Wawrzyńca i Halicką powstanie rondo. Remontem objęty zostanie także most Powstańców Śląskich. Inwestycja kosztować będzie 130 mln zł.

Sprawne zarządzanie

Biorąc pod uwagę skalę opisanych inwestycji, nadchodzące miesiące z pewnością będą wielkim wyzwaniem dla mieszkańców Krakowa. I choć teraz rzeczywiście czekają nas utrudnienia, to należy pamiętać, że efekty zaplanowanych prac będą odczuwalne przez kolejne dekady i – w dłuższej perspektywie – znacznie poprawią komfort podróżowania po stolicy Małopolski.

Harmonogram

Oto harmonogram prac remontowych w centrum Krakowa. Daty,

które prezentujemy, dotyczą „widocznego” etapu inwestycji, a więc tego, który wymaga wprowadzenia nowej organizacji ruchu i/lub wiąże się z utrudnieniami dla kierowców i pasażerów komunikacji miejskiej.

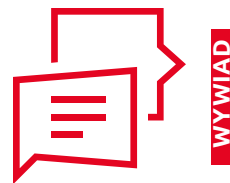
- ul. Franciszkańska
marzec 2025 – czerwiec 2025
- most Grunwaldzki
maj 2025 – styczeń 2026
- węzeł Piłsudskiego
lipiec 2025 – styczeń 2026
- węzeł Bagatela
marzec 2026 – listopad 2026
- ul. Starowiślna
sierpień 2026 – listopad 2027

Stanisław Kracik

III zastępca prezydenta Krakowa

Jak uniknąć drogowego chaosu?

– Na 100 proc. mogę zapewnić, że remonty będą przygotowywane i planowane lepiej niż do tej pory, że będą trwały krócej i że zrobimy wszystko, by nie było opóźnień – mówi Stanisław Kracik, zastępca prezydenta Krakowa. Rozmawiał z nim Tadeusz Mordarski.

Już za moment ruszają kluczowe remonty w centrum Krakowa [więcej pisaliśmy o nich na str. 8–10 – dop. autor]. Media wieszczą drogowy armagedon. Jak te inwestycje wpłyną na codzienne funkcjonowanie mieszkańców?

Stanisław Kracik: Na pewno wpłyną w mniejszym stopniu niż choćby ostatnie remonty ulic Zwirzyńskiej i Kościuszki, bo są dużo lepiej zaplanowane i przygotowane. Największe utrudnienia będą w związku z przebudową mostu Grunwaldzkiego, ale nie mogliśmy z tym już dłużej czekać, bo istniało ryzyko, że nastąpi jakieś tąpnięcie i wtedy byłoby za późno na remont. Zadaliśmy pytanie o możliwość budowy mostu pontonowego. Analiza warunków przedstawionych przez wojsko wymaga oceny co do kosztów i terminu przygotowania pozwolenia na budowę przyczółków i podpór mostu. Aby jak najbardziej usprawnić poruszanie się po mieście i dotrzeć z informacją do mieszkańców, już niebawem powstanie projekt organizacji ruchu w tamtym rejonie. Tym razem przygotowuje go Miasto, a nie – jak to bywało do tej pory – wykonawca inwestycji, który zazwyczaj ustalał to „pod siebie”. To pozwoli wprowadzić rozwiązania mniej uciążliwe dla mieszkańców, a opracowany przez nas dokument będzie załącznikiem do przetargu, by potencjalni wykonawcy wiedzieli, w jakich warunkach będą prowadzić prace. Zastrzeżemy także, że roboty mają być prowadzone na dwie zmiany, a dodatkowe punkty otrzymają firmy, które będą chciały pracować w nocy, co znacznie skróci czas remontu. Wykonawca musi się też legitymować odpowiednio liczną kadrą pracowniczą, by roboty postępowały sprawnie.

Miasto zdecydowało się na przeprowadzenie kilku ząębiających się remontów jednocześnie. Czy ta kumulacja spowodowana jest nagłymi awariami, czy wieloletnimi zaniedbaniami w planowaniu?

SK: Jak Pan wie, najłatwiej jest zrzucić winę na poprzedników. Ale trudno też stwierdzić, że poprzednicy szczególnie dbali np. o torowisko na ul. Franciszkańskiej, gdzie niemal bez przerwy prowadzone są prace doraźne. W wielu miejscach w Krakowie infrastruktura tramwajowa jest w stanie, nazwijmy to, głębokiego zużycia, a doraźne naprawy wiążą się nie tylko z utrudnieniami, ale i sporym ryzykiem wykołajeń. Pewne prace trzeba więc przeprowadzić, są one niezbędne do zapewnienia poprawnego funkcjonowania komunikacji tramwajowej.

Do tej pory mieszkańcy raczej nie przywiązywali się do podawanych przez ZDMK terminów zakończenia prac, bo opóźnienia były na porządku dziennym. Czy Miasto wypracowało już jakieś rozwiązania, by inwestycje drogowe się nie opóźniały?

SK: W procesie planowania bierzemy pod uwagę wszystko, co da się przewidzieć. Co więcej, na przykładzie Starowiślniej mogę powiedzieć, że w przypadku tego remontu zakładamy nawet 30-dniową rezerwę na ewentualne niesprzyjające warunki pogodowe. Na etapie przygotowywania inwestycji bierzemy pod uwagę wszystkie jej aspekty, bo nie chcemy, by co jakiś czas przypominało sobie, że jeszcze trzeba – jak było w przypadku prac na ul. Kościuszki – a to podłączyć rynnę do kanalizacji, a to wyremontować most na Rudawie, a to wyprowadzić magistralę ciepłą w stronę Woli Justowskiej. Niby wszystko to było sensowne, ale należało się do tego przygotować wcześniej. I my się teraz przygotowujemy. Widać to choćby po rozmowach z wykonawcami KST IV, czyli linii tramwajowej do Mistrzejowic, dotyczących terminu „wcięcia się” w ul. Mogiłąską na skrzyżowaniu z Meissnera. Spowoduje to wstrzymanie ruchu tramwajowego do i z Nowej Huty. Obecnie rozważamy dwie opcje: jedną, by zrobić to w czasie wakacji, i drugą, by zrobić to zimą. Aktualnie skłaniamy się ku pierwszej z nich, ale analizujemy wszystkie aspekty, by wybrać najkorzystniejsze rozwiązanie. Miasto dysponuje już tym samym oprogramowaniem, którym posługuje się choćby Politechnika Krakowska i które pozwala na przeprowadzenie analiz natężenia ruchu w obrębie danej inwestycji. Na podstawie tych danych staramy się wybierać takie rozwiązania, by jak najbardziej upłynnić ruch.

Może więc Pan zapewnić mieszkańców, że remonty będą dobrze przygotowane, możliwie najkrótsze i bez opóźnień?

SK: Chciałbym odpowiedzieć trzy razy „tak”; na dwa z tych pytań mogę odpowiedzieć „tak” z pełnym przekonaniem, a na trzecie – niemal na pewno. Na 100 proc. mogę zapewnić, że remonty będą przygotowywane i planowane lepiej niż do tej pory, że będą trwały krócej i że zrobimy wszystko, by nie było opóźnień. Aby tak się stało, na bieżąco będziemy monitorować postęp prac, opierając się na harmonogramie wykonawcy, a prawo do wglądu w poszczególne fazy inwestycji zapiszemy w warunkach przetargu.

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

30 stycznia

- Spotkanie z minister funduszy i polityki regionalnej Katarzyną Pełczyńską-Natęcz, Centrum Kongresowe ICE Kraków, ul. Konopnickiej
- Wykład inauguracyjny Szymona Hołowni, marszałka Sejmu RP, podczas pierwszej z cyklu konferencji organizowanych w Krakowie w ramach prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej; Centrum Kongresowe ICE Kraków, ul. Konopnickiej
- Otwarcie konferencji „Rozwój po europejsku. Jaka polityka rozwoju dla bezpiecznej, odpornej i globalnie konkurencyjnej Unii Europejskiej”, Centrum Kongresowe ICE Kraków, ul. Konopnickiej

31 stycznia

- Spotkanie z wiceprzewodniczącym Parlamentu Europejskiego Younousem Omarjosem

zdjęcia: Bogusław Świerkowski

4 lutego

- Ławka Dialogu w Czyżynach – SP nr 155, os. 2 Pułku Lotniczego

5 lutego

- Wizja lokalna w okolicach mostu Grunwaldzkiego z wojskami inżynieryjnymi dotycząca możliwości powstania tymczasowego mostu pontonowego, bulwary wiślane

11 lutego

- Wpis do książki kondolencyjnej po śmierci byłego prezydenta Niemiec Horsta Koehlera, Konsulat Generalny Niemiec w Krakowie

12 lutego

- Sesja Rady Miasta Krakowa, Sala Obrad RMK

Wybory uzupełniające do Senatu

Joanna Dubiel

16 marca w Krakowie odbędą się wybory uzupełniające do Senatu RP w okręgu wyborczym nr 33, obejmującym 10 dzielnic miasta. Lokale wyborcze będą czynne w godz. 7.00–21.00.

Okręg wyborczy nr 33 obejmuje krakowskie dzielnice: I Stare Miasto, V Krowodrza, VI Bronowice, VII Zwierzyniec, VIII Dębniki, IX Łagiewniki-Borek Fałęcki, X Swoszowice, XI Podgórze Duchackie, XII Bieżanów-Prokocim oraz XIII Podgórze. Zarządzenie prezydenta RP w tej sprawie jest spowodowane wygaśnięciem mandatu senatorskiego w jednym z okręgów wyborczych.

W wyborach uzupełniających do Senatu zgłaszać mogą wyłącznie wyborcy stale zamieszkali na terenie okręgu 33 (dzielnice I oraz od V do XIII miasta Krakowa). Jeśli

nie jesteś pewny, jaki jest twój adres stałego zamieszkania w Centralnym Rejestrze Wyborców, lub nie wiesz, czy możesz wziąć udział w wyborach uzupełniających do Senatu, skorzystaj z usługi „Sprawdź swoje dane w Centralnym Rejestrze Wyborców” na stronie: mobywatel.gov.pl. Dzięki temu dowiesz się, czy możesz głosować 16 marca, oraz poznasz numer swojej obwodowej komisji wyborczej i jej siedzibę.

Do 13 marca można złożyć wniosek o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania oraz wniosek o zmianę miejsca

głosowania. Dotyczy to jednak wyłącznie wyborców stale zamieszkających na obszarze okręgu wyborczego nr 33.

Wnioski papierowe należy składać we właściwych referatach Wydziału Spraw Administracyjnych UMK od poniedziałku do piątku w godz. 7.40–18.00 (wnioski meldunkowe) lub 7.40–15.30 (wnioski o ujęcie w stałym obwodzie głosowania):

- mieszkańcy dzielnic I oraz V–VII: na al. Powstania Warszawskiego 10,
- mieszkańcy dzielnic VIII–XIII: na ul. Wielickiej 28a.

Jeśli chcesz mieć pewność, że twój wniosek o ujęcie w stałym obwodzie głosowania zostanie rozpatrzone przed dniem głosowania, złóż go najpóźniej 7 marca osobiście w urzędzie lub 9 marca drogą elektroniczną. Urząd ma bowiem pięć dni na jego rozpatrzenie.

Szczegółowe informacje są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej (bip.krakow.pl).

Wiosenne porządki

Sylwia Groń-Ząbek

Przełom zimy i wiosny to intensywny czas dla opiekunów krakowskiej zieleni. Właśnie wtedy wykonywane są prace porządkowe, zabezpieczające i pielęgnacyjne, które mają przygotować rośliny na nadejście nowej pory roku.

Z końcem stycznia w krakowskich sadach przeprowadzano przycinanie oraz bielenie drzew owocowych. Działania takie wykonuje się przed okresem intensywnego wzrostu drzew. Bielenie ma je ochronić przed wahaniami temperatur, aby nie dochodziło do uszkodzeń kory. Narażone są na to szczególnie młode drzewa. Do pęknięć kory może dojść, gdy przez dzień promienie słońca mocno nagrzeją pień drzewa, a nocą temperatura spadnie poniżej zera. Bielenie odbija część promieni słonecznych, zapobiegając gwałtownym zmianom temperatury na pniu.

Miejskie sady to miejsca szczególnie cenne dla ochrony bioróżnorodności. Stanowią siedlisko dla wielu gatunków zwierząt i roślin. Takie przestrzenie pozwalają przybliżyć tematykę rolnictwa i zrównoważonego rozwoju. Krakowianie, szczególnie ci najmłodsi, mogą tam obserwować cały cykl rozwoju roślin. Sady to również miejsca często wybierane na sielski odpoczynek; w cieniu jabłoni, na kocyku można tam naładować baterie.

Najlepszą porą do odkrywania takich miejsc jest wiosna, kiedy rozpoczyna się kwitnienie drzew owocowych. Jest to nie tylko istotny etap w cyklu wegetacyjnym roślin, ale także czas, gdy można podziwiać, jak kwitną.

Wybierającym się na wycieczki szczególnie polecają się: sad Krowoderski (Młynówka Królewska – Krowodrza), sad przy Smoczym Skwerze przy ul. Bohomolca, sad nad Rudawą, Wiśniowy Sad, sad na os. Hutniczym, sad na os. Zielonym, Smoczy Skwer w parku Decjusza, sad w parku Reduta, Ogród nad Sudotem, drzewa owocowe w parku Kurdwanów oraz parku Maćka i Doroty.

Ptasie sprawy

Po zakończeniu lęgów, zanim ptaki przygotowują się do kolejnych, przeprowadza się czyszczenie budek lęgowych. Ważne jest, by robić to przed nadejściem wiosny, kiedy ptaki zaczynają szukać miejsc do zakładania gniazd. Zgodnie z obowiązującymi przepisami budki lęgowe można czyścić od 16 października do końca lutego. W tym okresie są one puste i można wykonać niezbędne prace.

Ptaki, które korzystają z budek, wolą czyste i bezpieczne miejsca do lęgów. Resztki starych gniazd mogą powodować dyskomfort lub nawet zakłócenia w procesie lęgowym. Czyszczenie budek ma też zapobiegać chorobom. Pozostałości po poprzednich lęgach mogą zawierać zarazki, pasożyty i inne mikroorganizmy potencjalnie zagrażające zdrowiu nowych lokatorów.

Ptaki wolą czyste i bezpieczne miejsca do lęgów / fot. archiwum ZZM

Jeśli budka lęgowa jest czysta, ptaki mają większą szansę na bezpieczne i zdrowe wychowanie swojego potomstwa. Regularne czyszczenie budek pomaga także utrzymać równowagę w miejscowym ekosystemie, zwłaszcza w obszarach, gdzie ptaki intensywnie korzystają z takich miejsc.

Przy wyborze budek lęgowych do zawieszenia należy zwrócić uwagę na kilka ważnych czynników, takich jak preferencje różnych gatunków ptaków, lokalizacja budki oraz jej przeznaczenie. Każdy gatunek ptaków ma swoje specyficzne wymagania co do wielkości otworu wlotowego, kształtu budki czy jej głębokości. Wybierając budkę, określamy więc, jakie ptaki chcemy przyciągnąć do własnego ogrodu lub sadu. Budki lęgowe powinny być wykonane z naturalnych materiałów zapewniających odpowiednią izolację i ochronę przed warunkami atmosferycznymi. Skierowanie ich w stronę południową lub południowo-wschodnią pozwoli uniknąć silnych, zimnych wiatrów i nadmiernego nasłonecznienia w ciągu dnia. Budki muszą być wystarczająco przestronne, aby ptaki mogły zbudować w nich gniazdo, ale jednocześnie nie za obszerne, by zapewnić bezpieczeństwo. Zbyt duży otwór może umożliwić wejście do wnętrza większym drapieżnikom. Dobrym wyborem są takie budki, które mają konstrukcję umożliwiającą łatwe czyszczenie, np. otwierane dno lub boki.

Najlepsze dla ptaków są oczywiście naturalne miejsca do zakładania gniazd. W miastach dostęp do nich bywa mocno ograniczony. Budki pomagają ptakom, zwłaszcza tym, które nie gniazdują na drzewach, w znalezieniu bezpiecznego miejsca na lęg. Regularne czyszczenie budek, dostosowywanie ich do potrzeb skrzydlatych lokatorów i umieszczanie w odpowiednich miejscach ma kluczowe znaczenie dla przyciągania ptaków i zapewnienia im odpowiednich warunków do lęgów.

Bielenie drzew odbywa się przed okresem ich intensywnego wzrostu / Fot. archiwum ZZM

Spotkajmy się w Klastrze Zabłocie

Sandra Piech, Monika Piechowicz

W ciągu zaledwie roku działalności Klaster Innowacji Społeczno-Gospodarczych Zabłocie 20.22 stał się dynamiczną przestrzenią, w której ludzie inspirują się wzajemnie, a biznes współgra ze społecznym charakterem tego miejsca. W 2024 r. z różnych inicjatyw, w tym blisko ze 130 wydarzeń organizowanych w przestrzeni eventowej Klastra, skorzystało ponad 24 tys. osób!

Klaster to wyjątkowe miejsce na mapie Krakowa, stworzone w dwóch budynkach przekształconych dzięki projektowi rewitalizacyjnemu dofinansowanemu ze środków unijnych w ramach MRPO WM. Projekt, który obecnie służy mieszkańcom, przedsiębiorcom, trzeciemu sektorowi i środowiskom twórczym jako przestrzeń spotkań i rozwoju, miał swój ideowy początek w trakcie konsultacji Miejskiego Programu Rewitalizacji Krakowa.

Odbывające się tutaj wydarzenia wzbogacają lokalną społeczność, wzmacniają więzi społeczne, dają możliwość wymiany doświadczeń, a także ułatwiają współpracę międzysektorową, dzielenie się pomysłami czy promocję innowacyjnych rozwiązań.

Działo się...

Trudno wymienić tu wszystkie wydarzenia, które odbyły się w Klastrze w ubiegłym roku, ale warto wspomnieć choćby o kilku z nich. Spotkanie w ramach projektu „Jej Kraków” zachęciło wiele kobiet do aktywnego uczestnictwa w życiu miasta i realnego wpływania na jego przyszłość.

Odbывające się tutaj wydarzenia wzbogacają lokalną społeczność, wzmacniają więzi społeczne, dają możliwość wymiany doświadczeń.

Małopolski Kongres Polityki Społecznej był podsumowaniem działań ROPS w zakresie ekonomii społecznej, a konferencja „Rynek pracy przyszłości – ewolucja czy rewolucja” podniosła świadomość pracodawców i pracowników w zakresie zmian, jakie dokonują się na rynku pracy.

Klaster gościł też 24. edycję Gali Filantropia Krakowa oraz galę wieńczącą konkurs Krakowski Ambasador Wielokulturowości A.D. 2023. Odbyły się tu także: Jesienne Targi w Klastrze Zabłocie (z Wielkowiejskim Targiem z Wielkiej Wsi, który

oferował produkty regionalne wykonane przez lokalnych rękodzielników), jubileuszowa edycja GIS Day 2024 gromadząca ekspertów i pasjonatów systemów informacji przestrzennej, konferencja „Emocje z klasą”, będąca formą wsparcia nauczycieli zainteresowanych rozwojem kompetencji miękkich swoich uczniów, czy Kraków Innovation Games, czyli hackathon dla młodzieży. Warto wspomnieć przy okazji, że pierwsze miejsce w hackathonie zajęli uczniowie z Zespołu Szkół nr 1 im. św. R. Kalinowskiego z projektem „Otwórz się na wsparcie”.

Nie tylko eventy...

Klaster to także miejsce, w którym oferowane są usługi miejskie dla mieszkańców i przedsiębiorców (Punkt Obsługi Przedsiębiorcy Urzędu Miasta Krakowa, w tym obsługa wniosków do CEIDG, obsługa wniosków o zaświadczenia o położeniu nieruchomości na obszarze rewitalizacji). Swoją siedzibę znalazły tu też Centrum Wielokulturowe oraz Inkubator Przedsiębiorczości.

Ponad 10 tys. osób wzięło udział w organizowanych przez Centrum Wielokulturowe kursach, warsztatach, wystawach i spotkaniach. Odbyło się tam także 180 innych wydarzeń, a samo Centrum 225 razy użyczyło swojej przestrzeni różnym inicjatywom. Inkubator Przedsiębiorczości z kolei zorganizował 24 spotkania networkingowe i warsztaty, w których brało udział blisko 270 przedsiębiorczych osób.

Więcej informacji o wydarzeniach i działaniach podejmowanych w Klastrze Zabłocie można znaleźć w mediach społecznościowych – na Facebooku oraz Instagramie.

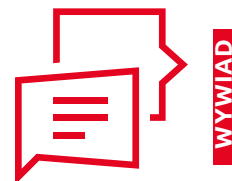

Wydarzenia w Klastrze wzbogacają lokalną społeczność i wzmacniają więzi społeczne / Fot. Sandra Piech

dr hab. Konrad Pędziwiatr, prof. UEK

wicedyrektor Centrum Zaawansowanych Badań Ludnościowych i Religijnych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie; profesor w Katedrze Stosunków Międzynarodowych UEK; współpracownik Ośrodka Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego; autor licznych publikacji; pomysłodawca i koordynator Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji

Kraków, Kpakiв, क़काउ, Cracovia

W ramach współpracy Urzędu Miasta Krakowa i Uniwersytetu Ekonomicznego powstało Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji, które analizuje m.in. procesy migracyjne i przemiany wielokulturowości w mieście. O pierwszym raporcie* i jego wynikach z prof. Konradem Pędziwiatrem, koordynatorem OWiM, rozmawiała Sylwia Drożdż.

Dla wielu cudzoziemców Kraków jest miastem atrakcyjnym turystycznie, dla innych to miejsce do życia. Czy wiemy, jaka jest liczba mieszkańców-obcokrajowców?

Konrad Pędziwiatr: Tak. Z dużą precyzją możemy określić, ilu obcokrajowców mieszka w Krakowie. Większość tej populacji składa się z migrantów ekonomicznych, czyli osób, które przybyły do Krakowa w celach zarobkowych – to 73 tys. osób, które posiadają karty pobytu i są zarejestrowane w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim. Do tej grupy należy jeszcze doliczyć migrantów przymusowych – uchodźców z Ukrainy, których jest 33,5 tys. Zatem łączna liczba obcokrajowców w Krakowie to ponad 100 tys. osób.

Skąd pochodzą migranci mieszkający w Krakowie i które kraje są najliczniej reprezentowane?

KP: Najlichniesza grupa migrantów widoczna w rejestrach, które analizujemy, dotyczących kart pobytu oraz ubezpieczeń społecznych, pochodzi z Ukrainy. Te dwa rejestry generują najbardziej precyzyjne dane dotyczące liczby obcokrajowców w Krakowie. Według pierwszego z nich w Krakowie mamy prawie 37 tys. Ukraińców. Kolejną grupą są Białorusini, potem obywatele Indii, Rosjanie, Gruzini i Turcy. W pierwszej dziesiątce pojawiają się jeszcze obywatele Azerbejdżanu (po raz pierwszy), Hiszpanii i Wielkiej Brytanii. Jeśli chodzi o dane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, to w nich także przodują Ukraińcy (40 tys. zarejestrowanych w ZUS). Na kolejnych pozycjach plasują się Białorusini, obywatele Indii, Rosji, Gruzji, Włoch, a dalej, co ciekawe, po raz pierwszy Filipińczycy, Azerowie oraz Uzbegy.

Jak wygląda ich zróżnicowanie ze względu na wiek, płeć, wykształcenie?

KP: Migranci mieszkający w Krakowie są z reguły osobami młodymi. Inaczej jest jedynie w przypadku migrantów przymusowych z Ukrainy, wśród których jest zdecydowanie więcej osób starszych. Jednak poza nimi grupa migrantów cechuje się młodością i jest lepiej wyedukowana niż ogół mieszkańców miasta. Jeśli chodzi o strukturę płci, udział kobiet w grupie ukraińskich migrantów ekonomicznych stanowi 48 proc. Nieco wyższy odsetek kobiet (52 proc.) był w grupie białoruskiej jeszcze trzy lata temu, a aktualnie wynosi 47 proc. Wśród Indusów, co ciekawe, zwiększa się udział kobiet, który dwa, trzy lata temu był na poziomie 37 proc., a teraz osiągnął 39 proc. Więcej kobiet niż mężczyzn jest w grupie rosyjskiej – 52 proc. Wśród Gruzinów liczba kobiet się zwiększa, ale jest to

jedynie 22 proc. W grupie tureckiej kobiet jest 21 proc., a we włoskiej co piąta osoba jest kobietą. Podobnie sytuacja wygląda w grupie azerskiej, gdzie też dominują mężczyźni. W przypadku osób z Hiszpanii kobiet jest 30 proc. Jedne z najniższych wskaźników odnotowujemy w grupie z Uzbekistanu (9 proc. kobiet). Wśród Brytyjczyków, którzy osiedlają się w Krakowie, kobiety stanowią jedynie 17 proc.

Które z dzielnic Krakowa są najchętniej wybierane do zamieszkania przez obcokrajowców?

KP: Dane związane z kartami pobytu wskazują, że do dzielnic krakowskich z największym udziałem obcokrajowców w populacji tych dzielnic należą: Stare Miasto z udziałem na poziomie nawet 21 proc., Grzegórzki – 18 proc., Prądnik Czerwony – 11 proc., Prądnik Biały – 9 proc. Bardzo popularne są także: Krowodrza i Podgórze – po 15 proc.

Dane miejskie dają nam bardzo ciekawy wgląd w to, gdzie najczęściej meldują się migranci. Na pierwszym miejscu są Grzegórzki, po nich Podgórze, a następnie Krowodrza i Stare Miasto.

Ile dzieci obcokrajowców uczy się w Krakowie?

KP: Dane analizowane w najnowszym raporcie Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji pokazują, że liczba cudzoziemców w krakowskich placówkach edukacyjnych wynosi ponad 19 tys.

Jaka grupa migrantów jest najbardziej aktywna zawodowo?

KP: Pod koniec 2020 r. Ukraińcy stanowili 65 proc. wszystkich cudzoziemców pracujących w Krakowie. Choć ich liczba wzrosła, to udział w całej grupie pracujących migrantów spadł. Aktualnie jest o prawie 10 proc. mniejszy. Inną bardzo liczną grupą to Białorusini, z których niemal 8 tys. odprowadza składki do ZUS. Następnie mamy prawie 3 tys. pracujących obywateli Indii. Dalej wśród tych najliczniejszych grup – powyżej tysiąca osób aktywnych zawodowo – należy wymienić: Gruzinów, Włochów i Rosjan.

Co trzeba wiedzieć o cudzoziemcach mieszkających w Krakowie?

KP: Wydaje mi się, że najistotniejsze jest, żeby zdawać sobie sprawę ze zróżnicowania cudzoziemców i ich wkładu w funkcjonowanie miasta na co dzień.

* Raporty są dostępne na stronach: otwarty.krakow.pl oraz owim.uek.krakow.pl.

CZEŚĆ! HI! BUENOS DIAS! BONJOUR! CIAO! AHOJ!

Bardzo lubię karnawał, bo to czas pełen zabawy i radości! W dawnym Krakowie w karnawale na ulicach można było spotkać kuglarzy i muzykantów, którzy swoimi występami tworzyli atmosferę świętowania. Ważnym elementem tego okresu były uczty. Na stołach królowały faworki, pączki i inne tłuste przysmaki, dodające energii do tańców i radosnych zabaw.

I dziś, wraz ze smoczą ciocią i Smokiem Wawelskim, uwielbiamy przebierać się i urządzać smocze bale w naszym podwawelskim mieszkaniu. A wy, jak lubicie celebrować karnawał?

REBUS

Rozwiążcie rebus i odkryjcie, jak nazywano karnawał w dawnych czasach.

~~MEK~~

~~SZKA~~

~~MO~~

HASŁO: _____

JUŻ WIEM!

Smocza ciocia opowiedziała mi, skąd wzięła się nazwa „tłusty czwartek”. Pochodzi ona od dawnego zwyczaju spożywania sycących potraw przed rozpoczęciem Wielkiego Postu. Dawniej pączki wypiekano z ciasta chlebowego i nadziewano mięsem lub słoniną, a dopiero w XVIII w. pojawiły się słodkie wersje tego wyjątkowego deseru.

W tym roku ostatni czwartek przed Środą Popielcową wypada 27 lutego – szykujcie się na prawdziwą pączkową ucztę!

POMYSŁ-💡-WNİK

SMOKOPEDIA

HOBBY HORSE – to dyscyplina sportowa, w której uczestnicy poruszają się na „koniu na patyku”. Choć na pierwszy rzut oka może wydawać się jedynie zabawą dla dzieci, w rzeczywistości wymaga dużej zręczności, dobrej kondycji i koordynacji. Ta nietypowa forma rywalizacji cieszy się ogromną popularnością w Finlandii, gdzie organizowane są nawet profesjonalne zawody.

Czy można zjadać się pączkami bez wyrzutów sumienia? Oczywiście! Wystarczy przygotować je w zdrowszej, lżejszej wersji. Można upiec je w piekarniku, a biały cukier zastąpić naturalnymi słodzikami, takimi jak mus bananowy czy daktyle, które dodadzą wartości odżywczych. Zamiast klasycznej marmolady przysmak można nadziać musem jabłkowym, twarożkiem z odrobiną miodu lub domowym dżemem bez cukru. Dzięki tym zmianom będą zdrowsze, a wciąż przepyszne!

SŁODKIE ZAMIESZANIE

Smocza ciocia przygotowała listę karnawałowych słodkości, ale ktoś pomieszał sylaby w ich nazwach! Pomóżcie mi je uporządkować i zapisać poprawnie!

Lista słodkości

1. rłoszatka
2. wieckoma
3. workifa
4. nipiarczki
5. krekamów
6. lagaretka
7. ratinisu

Święto naukowczyń

Magda Tytuła

Obchodzony od 2016 r. Międzynarodowy Dzień Kobiet i Dziewcząt w Nauce (11 lutego) to ważna data dla projektu „Dziewczyny do nauki!” (DDN), który zwraca szczególną uwagę na niedoreprezentowany przez kobiety obszar STEM (ang. science, technology, engineering, mathematics). W projekcie bierze udział wiele znakomitych krakowskich naukowczyń.

Choć według badań kobiety stanowią 48 proc. ogólnej liczby nauczycieli akademickich w Polsce, to o ile w naukach humanistycznych i społecznych proporcja płci wynosi 50:50, o tyle w naukach ścisłych i technicznych (STEM) kobiet wśród badaczy jest zaledwie 33 proc., a w niektórych dyscyplinach (np. automatyka, elektronika, elektrotechnika) nawet poniżej 10 proc. Zadaniem projektu „Dziewczyny do nauki!” jest promocja wyboru nauki jako atrakcyjnej dla kobiet ścieżki zawodowej. – Chcemy, by kobiety nie tylko miały równe szanse na rozwój swojej kariery badawczej w obszarze STEM, ale też by się wzajemnie wspierały, prowadziły wspólne badania naukowe i akcje społeczne – tłumaczy dr Biana Siwińska, prezeska Fundacji Edukacyjnej Perspektywy.

Krakowianki działają!

Krakowskie naukowczynie zaangażowane w projekt „Dziewczyny do nauki!” podjęły się roli ambasaderek (promując pro bono karierę naukową wśród dziewczyn i kobiet np. w czasie spotkań, dni otwartych czy w social mediach) oraz menterek (od lutego prowadząc wolontariacko mentoring 1:1 z wybraną studentką/doktorantką kształcącą

się w obszarze STEM). Dlaczego krakowianki uznały projekt „Dziewczyny do nauki!” za ważny?

dr hab. n. farm. inż. Jolanta Jaśkowska, Politechnika Krakowska, specjalizuje się w chemii medycznej i nowych technologiach związanych z otrzymywaniem związków bioaktywnych: Wierzę, że wiele wspaniałych kobiet może dużo zmienić w nauce, ale czasami nie mają w swoim otoczeniu kogoś, kto by je ośmielił, zachęcił do działania i pokazania światu swoich odkryć.

dr hab. inż. Magdalena Niemczewska-Wójcik, prof. PK, Politechnika Krakowska, prowadzi badania w ramach inżynierii mechanicznej: Chciałabym, żeby kobiety w nauce czuły się pewnie, zarówno w obszarze badawczym, jak i zarządczym, pokazując w każdym działaniu moc swoich możliwości, a przy tym, by znajdowały powody do dumy z tego, jak realizują się w nauce.

dr Róża Różańska, Uniwersytet Jagielloński i HSBC, specjalistka w dziedzinie innowacji technologicznych, sztucznej inteligencji i jej zastosowań w transformacji cyfrowej: Wierzę, że nauka zyskuje na różnorodności, a kobiece spojrzenie może wносить świeże perspektywy, które zmieniają świat na lepsze.

dr Bogna Smug, Uniwersytet Jagielloński, matematyczka i mikrobiolożka zajmująca się ewolucją mikroorganizmów: Chciałabym, by kobiety w nauce odnalazły swój głos, dosłownie i w przenośni. Mój pierwszy szef powiedział kiedyś, że powinnam ćwiczyć mówienie niższym głosem, bo to brzmi bardziej profesjonalnie... Chciałabym, żeby kobiety wiedziały, że mogą osiągnąć sukces w nauce, będąc po prostu sobą: nawet jeśli mają wysoki głos, są z natury łagodne i uprzejme albo mają przerwy w karierze związane z macierzyństwem.

Joanna Szechyńska, doktorantka z Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN, zajmująca się badaniami nad nanosnikami leków i ich zastosowaniem w medycynie: Chciałabym, by kobiety w nauce mogły rozwijać swoje pasje badawcze w sprzyjających warunkach i miały dostęp do możliwości, które pozwolą im w pełni wykorzystać ich potencjał.

dr Patrycja Kurowska, Uniwersytet Jagielloński, biologka specjalizująca się w endokrynologii rozrodu: Chciałabym, by kobiety w nauce wiedziały, że mogą osiągnąć wszystko, o czym marzą, i zmienić świat.

Dagmara Stota, doktorantka z Politechniki Krakowskiej, biotechnolożka specjalizująca się w projektowaniu biomateriałów do tkanki kostnej: Chciałabym, by sukcesy kobiet w nauce stawały się normą, a nie wyjątkiem.

Projekt „Dziewczyny do nauki!”, prowadzony przez Fundację Edukacyjną Perspektywy, jest finansowany ze środków budżetu państwa przyznanych przez Ministra Nauki w ramach programu „Społeczna odpowiedzialność nauki II – Popularyzacja nauki”. Więcej na stronie: dziewczynynadnauki.pl.

SIŁA WIEDZY, MOC KOBIET

Wszystkiego rozwojowego z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet i Dziewcząt w Nauce!

DZIEWCZYNY DO NAUKI

Organizator

Perspektywy

Patron

Partnerzy

Krajowa Reprezentacja Doktorantów

Krakovianki, które zmieniają miasto

Karolina Magiera

Centrum Kultury „Dworek Białoprądnicki” już wkrótce stanie się miejscem inspirującej dyskusji na temat roli kobiet w przestrzeni publicznej. W ramach cyklu „Horyzonty równości” odbędzie się panel wpisujący się w część miejskiego programu Miesiąc Krakowianek 2025.

Spotkanie, które rozpocznie się 8 marca o godz. 18.00, będzie przestrzenią do rozmowy o skuteczności działań na rzecz równości, różnorodności oraz wielokulturowości zarówno w Krakowie, jak i w całej Małopolsce. Zostanie tam postawione istotne pytanie: jak wzmacniać głos kobiet, by wpływał na zmianę społeczną? Poruszone zostaną też kluczowe zagadnienia związane z wyzwaniami, przed którymi stają współczesne aktywistki, ich rolę w kształtowaniu nowoczesnego, otwartego miasta oraz strategiami skutecznego działania na rzecz zmiany społecznej. Nie zabraknie także okazji do zadawania pytań i wymiany doświadczeń.

W panelu wezmą udział liderki zmian społecznych: Ewelina Pytel – pełnomocniczka prezydenta Krakowa ds. równości, Monika Frenkiel – pełnomocniczka wojewody małopolskiego ds. równego traktowania, oraz Joanna Kudyba-Antonik – prezeska Stowarzyszenia Wielokulturowy Kraków i koordynatorka projektów społecznych. Dyskusję poprowadzą prof. Joanna Hańderek oraz Dorota Halberda.

W ramach Miesiąca Krakowianek 15 marca o godz. 16.00 w Zajeździe Kościuszkowskim odbędzie się kolejne wydarzenie – „Portrety

Dyskusję poprowadzi prof. Joanna Hańderek / fot. Klaudia Krupa

siostrzeństwa. Krąg kobiet inspirowany twórczością Olgi Boznańskiej”. Uczestniczki kobiecego kręgu zgłębią siłę przyjaźni, wsparcia i wzajemnych inspiracji dzięki portretom wybitnej malarki. W tym samym miesiącu na kanale YouTube Dworku Białoprądnickiego ukaże się podcast o Oldze Boznańskiej, realizowany w ramach projektu Ekomuzeum Prądnika, który przybliży jej życie, twórczość i relacje w kontekście artystycznej drogi, a na kanale YouTube Dworek TV pojawią się rozmowy z inspirującymi krakoviankami.

Wstęp wolny na wszystkie wydarzenia; więcej informacji na stronie: dworek.eu.

Miasteczko (nie tylko dla) Kobiet

Anna Latocha

Panel dyskusyjny o dialogu, spotkanie z ekspertami poświęcone radzeniu sobie z wyzwaniami i dbaniu o zdrowie psychiczne, warsztaty technik relaksacyjnych, masażu, rękodzielnicze czy recyclingowe, do tego turniej siatkówki, degustacje i zwiedzanie obiektu – to tylko wybrane atrakcje otwartego na wszystkich Miasteczka Kobiet. Wydarzenie odbędzie się 9 marca w TAURON Arenie Kraków. Wstęp wolny.

Miasteczko Kobiet, organizowane przez TAURON Arenę Kraków wraz z partnerami, będzie świętem różnorodności i inkluzji. To wydarzenie przeznaczone dla wszystkich, nie tylko dla kobiet. Mile widziane są osoby w każdym wieku zainteresowane rozwojem, aktywnością sportową, udziałem w warsztatach czy po prostu chcące ciekawie spędzić czas. Wszyscy, którzy 9 marca w godz. 10.00–16.00 odwiedzą

TAURON Arenę Kraków, będą mogli wziąć udział w rozmaitych przedsięwzięciach, których wspólnym mianownikiem jest troska o zdrowie – psychiczne i fizyczne – oraz o dobrostan.

Będzie rozwojowo

Krakowska Arena zostanie podzielona na strefy. W strefie warsztatowo-panelowej odbędzie się spotkanie z ekspertami, którzy odpowiedzą, jak radzić sobie z życiowymi

wyzwaniami oraz jak dbać o równowagę w życiu i zdrowie psychiczne. W programie także panel dyskusyjny o sztuce dialogu.

Będzie warsztatowo

Rozmowom i panelom towarzyszyć będą warsztaty poświęcone relaksacji, oddechowi, automasażowi twarzy, a także praktyka jogi. W programie znajdują się też propozycje rękodzielnicze: miniwarsztat krawiecki, warsztaty haftu i warsztaty robienia mydełek. Będzie także okazja do spotkania ze stylistą, skorzystania z usług proponowanych przez partnerów wydarzenia czy udziału w zwiedzaniu największej hali widowiskowo-sportowej w Polsce.

Będzie aktywnie

Nie zabraknie oczywiście aktywności sportowych przygotowanych z myślą o całych rodzinach i promujących zdrowy styl życia. W Małej Hali TAURON Areny odbędzie się turniej siatkówki zorganizowany na wzór profesjonalnych zawodów.

Dodatkowe informacje i program na stronie: tauronarenakrakow.pl.

Nagroda im. Kazimierzy Bujwidowej

Anna Białko, Wiktor Hunek

To stosunkowo nowa inicjatywa Krakowa, ustanowiona przez Radę Miasta w grudniu 2021 r. Jej głównym celem jest wyróżnienie i promowanie krakowianek, które swoją działalnością wnoszą istotny wkład w życie społeczne, gospodarcze i kulturalne miasta.

Patronką nagrody jest Kazimiera Bujwidowa, pionierka walki o prawa kobiet do edukacji i głosowania oraz założycielka pierwszego gimnazjum dla dziewcząt z egzaminem maturalnym. Jej życie i działalność są inspiracją, a nagroda stanowi hołd dla jej dziedzictwa.

– Nagroda im. Kazimierzy Bujwidowej jest nie tylko wyróżnieniem, ale także symbolem uznania dla pracy kobiet, która przez lata pozostawała w cieniu. To wyjątkowa okazja, by pokazać, jak wiele z nich działa na rzecz naszej lokalnej społeczności, z siłą i determinacją zmieniając Kraków na lepsze. Mam nadzieję, że dzięki tej nagrodzie o tych wspaniałych dziewczynach i ich działaniach usłyszy znacznie więcej osób. I będą mogły zmieniać rzeczywistość jeszcze skuteczniej – mówi Ewelina Pytel, pełnomocniczka prezydenta Krakowa ds. polityki równościowej.

Nagroda skierowana jest do kobiet wyróżniających się swoją działalnością na wielu

poziomach – tworzących innowacyjne projekty, wspierających inne kobiety, pracujących na rzecz lokalnych społeczności czy inspirujących młode pokolenia. Zgłoszenia mogą składać zarówno osoby prywatne, jak i instytucje. Kapituła Nagrody ocenia kandydatury i rekomenduje Prezydentowi Miasta Krakowa cztery laureatki. Uroczyste wręczenie nagród odbędzie się w ramach Miesiąca Krakowianek.

Kandydatury do Nagrody im. Kazimierzy Bujwidowej A.D. 2024 należy przedstawiać na formularzu zgłoszeniowym do 8 marca 2025 r. Dokumenty można dostarczyć osobiście lub pocztą do Wydziału Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia UMK przy ul. Dekerta 24, 30-703 Kraków. Można również przesać ich skan podpisany elektronicznie na adres e-mail: rownosc@um.krakow.pl lub poprzez ePUAP. Prawo zgłaszania kandydatur przysługuje każdej pełnoletniej osobie mieszkającej

Kazimiera Bujwidowa, pionierka walki o prawa kobiet do edukacji i głosowania / fot. Wikipedia

w Krakowie, jednak zgłaszający nie może jednocześnie kandydować do tytułu. Do zgłoszenia można dołączyć dodatkową dokumentację pomocną dla Kapituły.

Więcej informacji o naborze znajduje się na stronie: rownosc.krakow.pl.

Kraków dla NGO

Kamil Joachimiak

27 lutego organizacje pozarządowe obchodzą swoje święto! Miasto Kraków wspiera je nie tylko w tym dniu, ale przez cały rok, angażując je w procesy decyzyjne i zlecając im realizację zadań publicznych.

Samorządy corocznie uchwalają program współpracy z NGO. W Krakowie dokument ten się wyróżnia, ponieważ zawiera harmonogram otwartych konkursów ofert na dany rok. Istnieje również Wieloletni Program Współpracy Gminy Miejskiej Kraków z Organizacjami Pozarządowymi. Jak podkreśla Artur Buszek, pełnomocnik prezydenta Krakowa ds. organizacji pozarządowych, program wymienia działania, które mają służyć realizacji założonego celu, np. organizację spotkań branżowych prowadzących do poprawy komunikacji i współpracy pomiędzy gminą a organizacjami, promocję NGO wzmacniającą ich pozycję w Krakowie czy stworzenie rekomendacji dotyczących zadań publicznych, służących poprawie jakości ich wykonywania. Wszystko w oparciu o jednolite dla całego urzędu standardy współpracy finansowej i niefinansowej.

Małe granty, duże efekty

Jedną z prostszych form wsparcia finansowego są tzw. dziełnastki – organizacje mogą otrzymać do 20 tys. zł rocznie. Jak zaznacza pełnomocnik, organizacje pozarządowe najczęściej składają wnioski dotyczące organizacji spotkań, warsztatów i wydarzeń integracyjnych, sportowych lub kulturalnych.

Zadania publiczne – większe projekty

Na otwarte konkursy ofert Miasto przeznacza większe środki, często chodzi tu o dwu- lub trzyletnie projekty. Zdaniem Artura Buszka najwięcej środków w konkursach przeznaczanych jest na pomoc społeczną (placówki opiekuńczo-wychowawcze, środowiskowe domy samopomocy), politykę społeczną (Centra Aktywności Seniorów, Kluby Rodziców) oraz kulturę. Wśród nietypowych zadań są np. konkurs na ambasadora rewitalizacji, działalność kulturalna w księgarniach czy organizacja Dni Twierdzy Kraków.

Wsparcie dla Miasta

Organizacje pozarządowe nie tylko korzystają ze wsparcia Miasta, ale także je wspomagają. Uczestniczą w pracach m.in. Komisji Dialogu Obywatelskiego (tematyka od młodzieży po kulturę) oraz Krakowskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego, pełniąc funkcję „rzecznika” trzeciego sektora.

Dzięki tej współpracy Kraków rozwija sektor NGO, umacniając jego rolę w życiu społecznym miasta.

Czytelnicze rekordy

Tadeusz Mordarski

Krakowskie biblioteki przeżywają prawdziwe oblężenie. Nic dziwnego, bo przestrzenie z książkami wyglądają niczym nowoczesne miejsca do nauki, pracy i zabawy dla wszystkich grup wiekowych. Nowa filia Biblioteki Kraków została niedawno otwarta na os. Teatralnym 25.

Kotary, teatralne plakaty oraz wnętrza nawiązujące do dawnego charakteru Nowej Huty, a szczególnie os. Teatralnego z jego kinem i teatrem – tak prezentuje się filia Biblioteki Kraków nr 55. Czytelników już przy wejściu wita neonowy napis: Teatralna. Dalej jest jeszcze ciekawiej. Na powierzchni 200 m kw. znajdują się: wypożyczalnia, dział dla dzieci, sala warsztatowa, pomieszczenia socjalne oraz hol wykorzystywany także do prezentacji wystaw. Filie ozdobią kurtyna i podest imitujący scenę, a całości dopełniają teatralne fotele. Odnowione zostały nie tylko wnętrza, ale także wyposażenie. – Wpisujemy się w działania zero waste. Zamiast wyrzucać regały, które służyły już jakiś czas, odnowiliśmy je i dzięki temu zyskały drugie życie – mówi Agnieszka Staniszevska, dyrektor Biblioteki Kraków, mającej obecnie 57 filii. – W planach mamy kolejną, na Klinach. Będzie to iście kosmiczna przestrzeń – zapewnia pani dyrektor. Wkrótce powiększona zostanie także biblioteka przy ul. Walerego Sławka, gdzie wątkiem przewodnim będzie

sport. – Na pewno znajdą się tam nie tylko książki sportowe, ale i elementy wyposażenia popularyzujące sport. Będzie można np. zagrać w piłkarzyki – mówi Agnieszka Staniszevska.

Spotkania, warsztaty...

Zresztą już teraz do biblioteki chodzi się nie tylko po to, by czytać książki. Można tam pograć w gry planszowe, posłuchać audiobooków, obejrzeć wystawy, wziąć udział w warsztatach czy spotkaniach autorskich. – W tym roku planujemy ich jeszcze więcej, bo mieszkańcy przegłosowali

to w budżecie obywatelskim. Dzięki tym środkom przygotowujemy bogatą ofertę. Zaprośiliśmy do nas znanych pisarzy i artystów, m.in. Jakuba Mateckiego, Sabinę Jakubowską, Mariusza Szczygła, Sławomira Gortycha czy Manuellę Gretkowską – wylicza dyrektor Staniszevska.

– Kiedyś nie lubiłam chodzić do biblioteki, bo kojarzyła mi się wyłącznie z nauką. Dziś wizyta w tym miejscu jest dla mnie rozrywką. Od dziecka przyzwyczajam także moją córkę, że książki to nie tylko pomoce naukowe, ale coś, co sprawia przyjemność. W bibliotece czujemy się trochę jak w dobrze zaopatrzonym sklepie, z tą różnicą, że tutaj chodzimy między regałami i wiemy, że wszystko mamy na wyciągnięcie ręki i za nic nie musimy płacić – mówi pani Magdalena, mama 6-letniej Mileny. Przypomina, że bardzo często stara się czytać córce bajkę na dobranoc. Nie jest jednak rekordzistką, jeśli chodzi o książki wypożyczone w krakowskich bibliotekach.

Tutaj padają rekordy!

Ten tytuł należy do osoby, która w minionym roku przeczytała aż 150 książek! – Nie jest to senior, ale osoba aktywna zawodowo! To pokazuje, jak ważne jest dla ludzi czytanie – dopowiada Piotr Wasilewski, rzecznik Biblioteki Kraków. – Tylko w ubiegłym roku dołączyło do nas ponad 20 tys. nowych czytelników. Bardzo nas cieszy wzrost liczby zapisów w grupie wiekowej od 25 do 44 lat, bo to właśnie takie osoby, często młodzi rodzice, pokazują dzieciom, że książka jest ważnym elementem codzienności. To bardzo cenne – dodaje. Najczęściej wypożyczaną książką ostatnich miesięcy były „Chłopki. Opowieść o naszych babkach” Joanny Kuciel-Frydryszak. Mimo że w filiach miejskich bibliotek jest aż 90 egzemplarzy, to i tak na ten reportaż trzeba czekać w długich kolejkach. Ożywienie krakowskich bibliotek pokazuje, że czytelnictwo nie traci na znaczeniu – wręcz przeciwnie, staje się częścią nowoczesnego stylu życia. Jeśli ten trend się utrzyma, miejskie biblioteki będą świadkami kolejnych czytelniczych rekordów.

Konkurs broadwayowski

Na scenę krakowskiego Teatru Variété wraca koncert musicalowy „Rendez-Vous on Broadway”. Mamy zaproszenia na to wydarzenie w dniu 9 marca o godz. 17.30.

Aby wziąć udział w konkursie, należy odpowiedzieć na pytanie: jakim filmem inspirowany jest musical „Nine”?

Odpowiedzi prosimy wysyłać do 24 lutego na adres:

redakcja@um.krakow.pl, wraz z informacją: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych na potrzeby konkursu”. (red.)

80. rocznica wyzwolenia Auschwitz

Kinga Stoszek

27 stycznia obchodziliśmy 80. rocznicę wyzwolenia niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz. Okrągła rocznica była wyjątkową okazją do uczczenia pamięci ofiar Holokaustu.

W głównej uroczystości pod patronatem Prezydenta RP, która odbyła się przed bramą byłego obozu Auschwitz II-Birkenau, wzięło udział 56 delegacji państw i organizacji międzynarodowych oraz – przede wszystkim – 50 ocalałych z Holokaustu.

Do momentu wyzwolenia ok. 7 tys. więźniów przebywających na terenie obozu przez żołnierzy Armii Czerwonej niemieccy naziści zamordowali w Auschwitz ok. 1,1 mln osób, głównie Żydów, ale także Polaków, Romów, sowieckich jeńców wojennych oraz ludzi innych narodowości. Dziś dla świata Auschwitz jest symbolem okrucieństw II wojny światowej. W 2005 r. Organizacja Narodów Zjednoczonych ogłosiła dzień 27 stycznia Międzynarodowym Dniem Pamięci o Ofiarach Holokaustu. Kraków, będąc nie tylko bliskim sąsiadem Oświęcimia, ale także jednym z centrów pamięci o Holokauście, aktywnie uczestniczył w tegorocznych obchodach.

Król Karol III w Krakowie

Wśród licznych konferencji i spotkań zorganizowanych w ramach rocznicowych obchodów na szczególną uwagę zasługują wizyty króla Karola III w Jewish Community Centre of Krakow przy ul. Miodowej 24. Brytyjskiego monarchę powitał przewodniczący World Jewish Relief Maurice Helfgott, dyrektor generalny JCC Jonathan Ornstein, prezydent Krakowa Aleksander Miszański oraz naczelnicy rabinów Polski i Wielkiej Brytanii. Następnie król spotkał się z ocalałymi z Holokaustu i ukraińskimi uchodźcami, którzy korzystają ze wsparcia centrum. Król Karol III – jeszcze jako książę Walii – pierwszy raz odwiedził Kraków w 2002 r. Był głównym inicjatorem powstania JCC, które zostało zaprojektowane i sfinansowane przez World Jewish Relief. Podczas kolejnej wizyty, w 2008 r., książę Karol oficjalnie otworzył centrum, które dziś jest tętniącym życiem sercem rosnącej i dynamicznej społeczności.

**Do momentu
wyzwolenia
ok. 7 tys. więźniów
przebywających na
terenie obozu przez
żołnierzy Armii
Czerwonej niemieccy
naziści zamordowali
w Auschwitz ok. 1,1 mln
osób, głównie Żydów, ale
także Polaków, Romów,
sowieckich jeńców
wojennych oraz ludzi
innych narodowości.**

Strażnicy pamięci

Innym doniosłym wydarzeniem, w którym uczestniczył prezydent Aleksander Miszański, była uroczystość zorganizowana w Krakowie przez Auschwitz-Birkenau Memorial Foundation. Ronald S. Lauder – prezes fundacji i przewodniczący Światowego Kongresu Żydów – zaprosił na tę uroczystość prawie 600 osób, a wśród nich kilkanaścioro ocalałych, którym zdrowie pozwoliło na podróż do Polski. Obchody 80. rocznicy wyzwolenia obozu Auschwitz w Krakowie i Oświęcimiu były nie tylko okazją do zadumy nad tragiczną historią, ale także wyrazem pielęgnowania pamięci i przeciwstawiania się wszelkim przejawom nienawiści. Kraków po raz kolejny odegrał rolę strażnika tej pamięci, tworząc kolejne miejsca mogące służyć edukacji, jak Muzeum KL Płaszów czy Fabryka Emalia Oskara Schindlera. Obecność króla Karola III, przywódców państwowych oraz ocalałych była symbolem solidarności i nadziei. Ich słowa i gesty przypomniły, że historia Auschwitz nie jest tylko przeszłością – to także przestroga dla przyszłych pokoleń.

Słowa byłego więźnia obozu Mariana Turskiego „Auschwitz nie spadło z nieba” są apelem skierowanym szczególnie do młodych ludzi, by nie pozostawali obojętni wobec wszelkich przejawów dyskryminacji. W czasach, gdy antysemityzm i nienawiść wciąż pojawiają się w różnych częściach świata, pamięć o tych wydarzeniach i wspólne działania na rzecz tolerancji i dialogu są ważniejsze niż kiedykolwiek.

Króla Karola III w Jewish Community Centre of Krakow witają prezydent Aleksander Miszański / fot. archiwum Jewish Community Centre of Krakow

Kraków pomaga starszym mieszkańcom

Anna Okońska-Walkowicz

W ostatnim wydaniu gazety pisaliśmy o działaniach krakowskiego MOPS dotyczących różnych form pomocy osobom mniej samodzielny i niesamodzielny. Tym razem przedstawiamy miejskie propozycje dla starszych krakowian, którym zdrowie pozwala na podejmowanie nowych wyzwań.

Propozycje te zostały zapisane w gminnym Programie Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych (PASIOS) na lata 2015–2020 i 2021–2025. Jego realizacja odbywa się dzięki udanej partnerskiej współpracy Pełnomocnika Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Senioralnej, Referatu ds. Seniorów w Wydziale Polityki Społecznej, Równości i Zdrowia oraz kilkudziesięciu organizacji pozarządowych.

Nie tylko CAS-y

W ramach PASIOS działa 58 Centrów Aktywności Seniorów usytuowanych we wszystkich 18 dzielnicach miasta. Z nieodpłatnych zajęć w centrach może korzystać każdy krakowianin, który ukończył 60. rok życia. Centra to miejsca rozwoju pasji seniorskich, realizacji marzeń i zainteresowań. To także miejsca sprzyjające nawiązywaniu relacji towarzyskich i dające sposobność do działań na rzecz innych.

Ważnym aspektem działań Centrów była praca wolontariacka ich członków. W budżetach wszystkich CAS oszacowana według algorytmu praca społeczna uczestników wynosi minimum 20 proc. To sprawia (obok zaangażowania środków NGO), że przedsięwzięcie, z którego korzysta ponad 9 tys. krakowian, jest tanie. Tego rozwiązania zażdroszczą Krakowowi seniorzy z innych miast.

Program PASIOS uwzględnia także ciekawe wydarzenia, w których mogą brać udział krakowscy seniorzy. To konferencje, Akademia Zdrowia Seniora, przeglądy taneczne, festiwale artystyczne, konkursy „Rusz głową” (zobacz str. 24), sportowe Mistrzostwa Krakowa Seniorów o Puchar Prezydenta Miasta Krakowa, koncerty etc.

Nieodpłatne usługi dla seniorów

Aby pomóc starszym krakowianom radzić sobie z codziennymi wyzwaniami, w ramach PASIOS proponowane są im takie nieodpłatne usługi, jak Asystent

Osoby Starszej, Podolog, Czysty Dom, Żółta Rączka, Meleks na krakowskich cmentarzach komunalnych. Niestety, dla ponad 200-tysięcznej grupy mieszkańców Krakowa w wieku 60+ liczba dostępnych usług to kropla w morzu potrzeb. Dlatego Miasto apeluje, aby korzystały z nich przede wszystkim osoby samotne, o niskich dochodach oraz zmagające się z dotkliwymi trudnościami związanymi z procesem starzenia się. Tu warto zadać sobie pytanie, czy może komuś ta usługa nie ułatwi życia bardziej niż mnie? Czy może ja poradzę sobie z tym problemem, wykorzystując własne środki?

Informacje o usługach, imprezach, spotkaniach i Sieci Centrów Aktywności seniorów można pozyskać, przeglądając stronę dlaseniора.krakow.pl lub telefonując w dni powszednie w godz. 9.00–14.00 do Miejskiego Centrum Informacji dla Seniorów (tel. 12 445-96-67).

Rada Krakowskich Seniorów

W ramach programu PASIOS działa prężnie już czwartą kadencję Rada Krakowskich Seniorów. Rok 2025 to ostatni rok kadencji obecnej Rady. Zgodnie z lokalnym prawem uprawnionymi do kandydowania są osoby zgłaszane przez organizacje pozarządowe, które w swoich statutach mają zapisaną działalność na rzecz seniorów, lub 20-osobowe grupy starszych osób.

Przyjmowanie zgłoszeń do RKS będzie miało miejsce dopiero w czwartym kwartale 2025 r. Jednak może już dziś warto się rozejrzeć za odpowiednimi osobami i pomyśleć o kampanii, która zapewni im miejsce w 25-osobowej Radzie?

 Kraków

 Biblioteka Kraków

#52 TYGODNIE z Biblioteką Kraków

WYZWANIE czytelnicze 2025

DOŁĄCZ DO NAS!

**#52tygodniezBibliotekąKraków -
wyzwanie czytelnicze 2025**

SENIORZE, RUSZ GŁOWĄ!

poniedziałek 3.03

10.30-14.00 Turniej remi brydża	CAS Borsuczek 535 538 450
14.00-16.00 Scrabble	CAS Nie dzieli Nas Wiek 501 529 993
16.00-19.00 Gry planszowe	CAS Zielone 733 956 640
18.00-20.00 Przestrzenne Kółko i Krzyżyk	CAS Popatrz Sercem 570 811 877

wtorek 4.03

10.00-14.00 Turniej brydża	CAS Renesans 660 065 729
9.00-12.00 Rummikub	CAS Super Senior 722 102 173
12.00-14.00 Krzyżówki i łamigłówki	CAS Fruwająca Ryba 794 387 527
16.00-17.00 Kreatywne gry umysłowe	CAS Salwator 797 377 808

środa 5.03

14.00-17.00 Gry planszowe	CAS Bronowice 605 261 515
12.00-14.00 Gry karciane – UNO	CAS w Hali 100-lecia KS Cracovia 793 777 713
13.00-17.00 Turniej brydża	CAS Prądnik Biały 535 836 558

czwartek 6.03

10.00-14.00 Turniej szachowy	CAS Długa 882 053 561
11.30-13.30 Rozgrywki sudoku	CAS Uskrzydłone Wzgórze 519 649 567
14.00-17.00 Scrabble	CAS Uskrzydleni Wiekem 511 200 011
14.00-16.00 Przestrzenne Kółko i Krzyżyk	CAS Popatrz Sercem 570 811 877
16.00-18.00 Turniej brydża	CAS Dębники 572 475 401
18.00-20.00 Turniej szachowy	CAS Dębники 572 475 401

piątek 7.03

10.00-12.00 Turniej rummicub	CAS Miechowity 505 121 239
10.00-12.00 Turniej sudoku	CAS Dobrej Nadziei 662 383 382
10.00-13.00 Remik hiszpański	CAS Pracownia Inicjatyw 792 847 487

Krakowskie Centra Aktywności Seniorów zapraszają wszystkie osoby 60+ do wspólnej zabawy i wzięcia udziału w 5. edycji Turnieju „Rusz głową”.

Od poniedziałku, 3 marca do piątku, 7 marca będzie można spróbować swoich sił w brydżu, scrabblach, remiku i innych grach. Szczegółowe informacje o wydarzeniu oraz harmonogram rozgrywek można znaleźć na stronie: dlaseniorka.krakow.pl.

Historia pączka w Krakowie

Michał Kozioł

Na początku lutego 1989 r. – były to czasy przełomowe – „Dziennik Polski” donosił, że „jak co roku obleżone były wczoraj cukiernie, tłusty czwartek bowiem bez pączków obejść się nie może”. Konstatując wielki popyt na pączki, ta poczytna gazeta ubolewała jednocześnie, że coraz rzadziej spotykamy te nadziewane konfiturą z róży.

Narzekanie leży w naturze krakowian. Potwierdza to m.in. tekst, który ukazał się na łamach „Ilustrowanego Kurjera Codziennego” 20 lutego 1914 r. Jego autorem był znany krakowski humorysta Konstanty Krumłowski, ukrywający się pod pseudonimem „Kruk”. Opisując ostatni tłusty czwartek przed wybuchem I wojny światowej, która – jak wiemy – definitywnie zakończyła XIX w., pozwolił sobie na małą rozprawkę cukierniczo-socjologiczną. Czytamy więc w „IKC” takie oto słowa o tłustym czwartku: „Od dawien dawna był on święcony obfitością jadła i napitków, wśród których dominował – jako tłusty a smaczny symbol karnawału – pączek. Podobnie symbolem Popielca jest śledź marynowany”.

Pączki jak za dawnych lat

Redaktor Krumłowski nie chciał zanudzać czytelników kwestią powstawania pączków, zostawiając te sprawy „zawodowym kucharkom i gospodyniom”. Swoje „pączkowe dywagacje” rozpoczął niewątpliwie słusznym stwierdzeniem, że pączek jest rzeczą smaczną, w związku z czym, „jak wszystko co smaczne – w miarę powinien być używany”. Dalej stawiał ciekawą tezę, że „dobroć i pulchność pączka jest niejako wskaźnikiem sfery towarzyskiej, w której rodzi się w brytwannie [!] i ginie w szczękach amatorów. Burzuj przepada za pulchnym i miękkim pączkiem nadzianym konfiturą. Im niżej zaczniemy zstępować po społecznej drabinie – tem [!] bardziej pączek zyskuje na objętości i wadze, aż dochodzi do

ideału przedmiejskich gustów: wielkości kociego tła, a odporności kuli bilardowej [...] odpowiedniej odporności bywają i konsumenci tego frykasu [!]”.

Jak łatwo się domyślić, redaktor Krumłowski owych konsumentów z najniższych szczebli społecznej drabiny znalazł na swoim ulubionym Zwierzyńcu. Otóż jeden ze starych i stażem, i wiekiem zwierzynieckich agarów tak miał mu rzekomo opowiadać o dawnych tłustych czwartkach: „Takiej zabawy dawno nie pamiętam. Antek grał na harmonii, Felek mordował grzebień, a Ceśka akompaniowała na blaszanej miednicy. Podawali potem parówki, jakie kto chciał, ciepłe, zimne, z musztardą, chrzanem, z powidłami. A pączki! [...] Jak mnie Ceśka palnęła nim w gębę tak odrazu [!] oko mi podbiła [...] Takie to były zabawy w owych czasach – kiedy mąka była tańsza. Oczywiście i pączki mogły być i większe, i twardsze. Dzisiaj zmieniły się czasy. Pączki są mniejsze i zabawa nie taka jak za dawnych czasów”.

Raczej nie możemy podejrzewać anonimowego mieszkańca Półwsia lub Zwierzyńca o znajomość dzieła „Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III” ks. Kitowicza, w którym czytamy: „Staroświeckim pączkiem trafiwszy w oko mógłby je być podsinić, dziś pączek jest tak pulchny, tak lekki, że ścisnąwszy go w rękę, znowu się rozciąga i pęcznieje jak gąbka do swojej objętości, a wiatr zdmuchnąłby go z półmiska”. Można więc założyć, że to żartobliwe powiedzenie o podbiciu oka rzeczywiście funkcjonowało ►

► w potocznej polszczyźnie na początku XX stulecia. Jak widać, redaktor Krumtowski był zainteresowany przede wszystkim pączkami domowego wyrobu. Stąd i wspomniana wyżej brytfanna.

Gdzie po pączki w Krakowie?

Rzeczywiście jeszcze po II wojnie światowej w Krakowie powszechnie robiono po domach pączki i chrust. Potrzebny do tego był tylko rondel odpowiedniej wielkości, mąka, jajka, no i smalec lub ceres, tłuszcz roślinny, dziś już zupełnie zapomniany. Zapach smażonych pączków dochodził z mieszkań rodzin zarówno robotniczych, jak i inteligentkich. W domach ekspatriantów ze Lwowa przygotowywano prawdziwe lwowskie pączki, podobno – tak przynajmniej twierdziły panie do śmierci tęskniące za Kliparowem, Łyczakowem i Wysockim Zamkiem – znacznie lepsze od krakowskich.

Nie znaczy to jednak, że krakowianie gardzili pączkami produkowanymi przez profesjonalnych cukierników. Moda na kupowanie gotowych pączków zapanowała w Krakowie już w XIX w. Potwierdzają to stare roczniki krakowskich gazet z czasów panowania Najjaśniejszego Pana cesarza Franciszka Józefa I. Znajdziemy tam ogłoszenia krakowskich cukierników, którzy co roku informowali o swojej „pączkowo-karnawałowej” ofercie. Kazimierz Ludwiński, który prowadził cukiernię przy ul. Czarnowiejskiej 9, oferował „znakomite pączki po 3 ct., co dzień świeże”. Odrobinę droższe były znane z dobroci pączki waniliowe w cukierni Zygmunta Majewskiego, na rogu ul. Szewskiej i Plant. Kosztowały 4 centy za sztukę. Pączki za 6 halerzy (czyli za 3 centy) polecała „Elektro-motorowa

fabryka wyrobów cukierniczych R. Pieczarki, Poselska 15, koło kościoła św. Józefa”. Ekskluzywna Cukiernia Lwowska Jana Apolinarego Michalika oferowała „pączki na maśle”. Mleczarnia Zdrowie, która mieściła się na rogu Floriańskiej i św. Tomasza, zapraszała na „pączki warszawskie wyborne, lukrowane po 8 halerzy”. W przypadku zakupu większej ilości udzielano rabatu.

Wielki powrót pączków

Nawet przyszły krakowski potentat w branży cukierniczej zaczynał swoją oszałamiającą karierę od pączków. W karnawale 1900 r. na łamach „Głosu Narodu” ukazuje się ogłoszenie: „Pączki po 4 ct. 2 razy dziennie świeże poleca cukiernia Adama Piaseckiego Kraków, ulica Długa Nr. 20”.

Nie tylko chrześcijańskie cukiernie oferowały „tłustoczwartkowe” specjalty. W słynnej kawiarni Safiera przy ul. Dietla „spod szklanego klosza wyglądały”, oprócz apetycznych serników wiedeńskich, makaroników, pulchnych bab i mnóstwa innych smakołyków, także „brązowe pączki”.

Po II wojnie światowej prasa krakowska długi czas pozostawała obojętna wobec tłustego czwartku. Pierwszą jaskółką zwiastującą zmiany była notatka, która ukazała się w „Dzienniku Polskim” 11 lutego 1983 r. Brzmiała ona: „Miłą niespodziankę sprawili nam krakowscy cukiernicy, fundując zespołowi »Dziennika Polskiego« tłustoczwartkowe pączki. Były pyszne. Za tę ucztę serdecznie dziękujemy panu Romanowi Kameckiemu – królowi kurkowemu, właścicielowi pracowni cukierniczej przy ul. Bohaterów Stalingradu oraz Oddziałowi Produkcji Piekarskiej W SS »Społem«”.

Fot. Bogusław Świerżowski

Kalendarium krakowskie

19 lutego 1945

„Rektor Uniw. Jagiellońskiego podaje do wiadomości młodzieży akademickiej, że wpisy na UJ rozpoczną się 21 b.m.”.

20 lutego 1993

„W kwietniu ruszy pierwszy kurs przewodnicki dla wykładowców geografii i biologii”.

21 lutego 1973

W Rotundzie Michał Sprusiński prezentuje poezję W.H. Audena.

23 lutego 1949

W Teatrze Rapsodycznym premiera „Pana Tadeusza” w reżyserii Mieczysława Kotlarczyka.

24 lutego 1990

„W związku z pogłoskami o prowokacji politycznej wymierzonej w organizatorów mszy pojednania (Komisja

Robotnicza Hutników NSZZ »Solidarność«, Niezależny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy MO oraz Federacja Młodzieży Walczącej) odwołujemy zaplanowany poprzez nas wiec pod nowohucką Arką”.

25 lutego 1988

„W sklepach z nasionami już tłoczno”.

27 lutego 1991

„W marcu studenci UJ otrzymają zaliczki na poczet stypendiów, które wypłacone zostaną dopiero w kwietniu. Zbyt późno przyszło pismo z Ministerstwa Edukacji Narodowej, by przygotować nowy projekt przyznawania stypendiów”.

28 lutego 1991

„W najbliższych miesiącach odbędą się w naszym mieście trzy zgromadzenia obwodowe Świadków Jehowy, organizowane pod hasłem »Czuwajcie i zachowajcie trzeźwą rozagę«”.

Odstąpienie pamiątkowej tablicy dokonała Elżbieta Filipiak, małżonka wieloletniego właściciela Cracovii / Fot. KS Cracovia

Stadion miejski z trybuną im. prof. Janusza Filipiaka

Krzysztof Kawa

Pierwszy w tym roku mecz Cracovii w piłkarskiej ekstraklasie, który odbył się 1 lutego, poprzedziła podniosła uroczystość nadania trybunie południowej stadionu miejskiego przy ul. Kałuży 1 imienia prof. Janusza Filipiaka.

Symbolicznego odstąpienia pamiątkowej tablicy w recepcji strefy VIP dokonała Elżbieta Filipiak, małżonka zmarłego 17 grudnia 2023 r. wieloletniego właściciela klubu, przewodnicząca rady nadzorczej KS Cracovia SA. Towarzyszył jej prezes klubu Mateusz Drózdź, a wśród gości byli wiceminister sportu Ireneusz Raś, pełnomocnik prezydenta miasta Krakowa ds. rozwoju kultury fizycznej Janusz Kozioł, prezes PZPN Cezary Kulesza i selekcjoner kadry Michał Probiez.

– Kiedy w 2003 r. Comarch, nasza firma informatyczna, zaczęła inwestować w Cracovię, dla wielu decyzja ta nie była w pełni zrozumiała, byliśmy wtedy trzecioligowym klubem. Jednak dla Janusza ta decyzja była czymś oczywistym, wynikała z czystej pasji do piłki, a w szczególności do naszego klubu, najstarszego w Polsce, posiadającego piękną tradycję i oddane grono pasjonatów i kibiców – wspominała Elżbieta Filipiak.

Rośnie sportowa baza

Sportową bazę Krakowa wzbogaciło w ubiegłym roku 19 nowych inwestycji, które powstały pod nadzorem Zarządu Infrastruktury Sportowej. Zyskały kluby prowadzące działalność sportowo-rekreacyjną oraz placówki edukacyjne.

Największe zakończone w minionym roku inwestycje to budowa hali sportowej dla VIII Liceum Ogólnokształcącego (koszt 18,4 mln zł) oraz budowa kompleksu sportowego wraz ze świetlicą środowiskową na terenie os. Mogiła (12,6 mln zł).

W 2024 r. ZIS wykonywał też zadania finansowane z budżetu krakowskich dzielnic. Przeprowadzono drobne remonty i modernizacje, m.in. związane z montażem fotowoltaiki i magazynów energii. To ponad 120 zadań na łączną kwotę niemal 2,4 mln zł.

Jednostka miejska odpowiedzialna za infrastrukturę sportową prowadzi obecnie pięć innych inwestycji, których ukończenie jest planowane na ten rok i lata kolejne. Modernizowana jest infrastruktura klubowa Juwenii Kraków (ul. Na Błoniach), a w budowie są: nowoczesny kompleks basenowy wraz z obiektami towarzyszącymi na terenie Klubu Sportowego Clepardia (ul. Mackiewicza), boisko treningowe KS Borek (ul. Żywiecka), hala widowiskowo-sportowa dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych na terenie XXX Liceum Ogólnokształcącego (os. Dywizjonu 303) oraz sala rehabilitacyjno-sportowa Zespołu Szkół Specjalnych nr 11 (al. Dygasińskiego). (KK)

9 marca Kraków pobiegnie w Twoim tempie!

2. KRAKOWSKI BIEG KOBIET

KRAKÓW W FORMIE

www.zis.krakow.pl

ORGANIZATOR

SPONSOR TYTULARNY

SPONSOR STRATEGICZNY

SPONSOR

PARTNER

Cztery strony świata dla jeźdźców z Krakowa

Krzysztof Kawa

W dniach 20–23 lutego w TAURON Arenie Kraków odbędzie się kolejna odsłona Cavaliady. To wielkie święto dla jeźdźców i ich kibiców. Sprawdziliśmy, jakie możliwości uprawiania jeździectwa mają miłośnicy tego sportu w Krakowie i okolicach.

Działacze z ośrodków funkcjonujących w mieście i wokół niego wspierają się i wspólnie ustalają kalendarz zawodów, dzięki czemu reprezentujący lokalne stadniny zawodnicy mają możliwość częstych startów.

Poniżej przedstawiamy kluby, które dysponują najlepszą infrastrukturą, nastawiają się na szkolenie profesjonalnych jeźdźców i najczęściej organizują zawody, zarówno regionalne, jak i ogólnopolskie. Naukę jazdy konnej można podjąć także w mniejszych ośrodkach na terenie miasta, np. w Krakowskim Klubie Jazdy Konnej przy ul. Kobierzyńskiej (Dębniki) lub w Ośrodku Jazdy Konnej Pegaz przy ul. Łowińskiego (Wzgórza Krzesławickie).

WLKS Krakus Swoszowice

Sekcja jeździecka działająca w Krakowie przy ul. Kąpielowej. Treningi odbywają się na zewnętrznym parkurze i w hali, w kilku grupach wiekowych i na różnych poziomach zaawansowania, są także zajęcia rekreacyjne.

Zawodnicy specjalizują się w skokach przez przeszkody. Organizator Małopolskiej Ligi Jeździeckiej i Towarzystwa Pucharu Małopolski, a także Memoriału Prezesa Karola Koziarowskiego, który założył sekcję jeździecką w 1963 r.

Klub Jeździecki Facimiech

Ośrodek w gminie Skawina z kilkoma placami konkursowymi i halą na terenie dawnego folwarku dworskiego, nieopodal cross usytuowany na łąkach po obu stronach wałów Wisły. Organizator zawodów we wszystkich jeździeckich konkurencjach olimpijskich: skoki przez przeszkody, ujeżdżenie i WKKW (wszechstronny konkurs konia wierzchowego). Klub zrzesza zarówno amatorów, jak i członków kadry narodowej.

RC Riding Center Sosnowice

Działa na obrzeżach powiatów krakowskiego i wadowickiego. Jeden z najnowocześniejszych ośrodków jeździeckich organizujących zawody w Polsce. Dysponuje dwiema stajniami, halą oraz dwoma placami zewnętrznymi (parkur do treningów ma rów z wodą i mur). Ośrodek dla zawodników uprawiających zarówno skoki przez przeszkody, jak i ujeżdżenie oraz WKKW.

Czy wiesz, że...

→ W 1890 r. założono Towarzystwo Międzynarodowych Wyścigów Konnych, a rok później w Krakowie odbyły się pierwsze zawody hippiczne. Grunt wydzierżawiony od gminy przylegał od strony północnej do terenu obecnych Błot. Zbudowano tam tor wyścigowy i cztery stajnie, a w 1903 r. zorganizowano pierwsze zawody międzynarodowe. Tor istniał do 1914 r., później na jego terenie powstały m.in. stadiony Wisły i Jutrzenki.

→ Pierwszy w historii medal olimpijski dla Krakowa, brązowy, zdobył mjr Adam Królikiewicz, jeździec Krakowskiego Klubu Jazdy Konnej (KKJK), który rywalizował podczas igrzysk w Paryżu w 1924 r. na koniu Picador w konkurencji skoków przez przeszkody. Od 1968 r. przez wiele lat ośrodek KKJK przy ul. Kobierzyńskiej był gospodarzem Memoriału mjr. Adama Królikiewicza, a w 2018 r. został zorganizowany I Młodzieżowy Memoriał mjr. Adama Królikiewicza, którego partnerem było Miasto Kraków.

Klub Jazdy Konnej Szary Michałowice

Znajduje się w północnej części powiatu krakowskiego. Oferuje po dwie kryte i zewnętrzne ujeżdżalnie oraz dwa kryte lonżowniki. Wychowankowie klubu występują w konkursach skoków przez przeszkody i ujeżdżenia.

Klub Jazdy Konnej Pod Żubrem

Zlokalizowany w centrum Niepołomic. Ma dwie ujeżdżalnie, krytą i zewnętrzną. Oferuje zajęcia rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych pod okiem doświadczonych instruktorów. Organizuje zawody w skokach przez przeszkody na hipodromie u stóp Zamku Królewskiego w Niepołomicach, w tym Memoriał Olega Badałowa, najśłynniejszego jeźdźcy i trenera w historii klubu.

Co? Gdzie? Kiedy?

20–23 lutego

Cavaliada Tour, finał Ligi Europy Centralnej Pucharu Świata w jeździectwie, TAURON Arena Kraków, ul. Lema 7.

22 lutego

CRACK'OW Fest, zawody we wspinaczce sportowej (festiwal rysowy), Bronx Bouldering, ul. Ojcowska 166a.

23 lutego

Ekstraklasa piłkarska: Cracovia – Jagiellonia Białystok, stadion przy ul. Kałuży 1.

1–2 marca

Mistrzostwa Polski we wspinaczce sportowej seniorów i młodzieżowców w boulderingu, ścianka MOOD, ul. Klimeckiego 14b.

2 marca

Grand Prix Krakowa w Biegach Górskich, Wielki Finał na dystansach 23,2 km, 11,6 km, 5,7 km, 3,7 km, 3 km (vertical), 300 m (bieg dla dzieci) – rywalizacja drużynowa, Las Wolski.

foto: archiwum organizatora

Trzy pytania do...

Jarosława Koziarowskiego

uczestnika Cavaliady

fot. Bogusław Świerczowski

Czy Cavaliada Tour to zawody najwyżej cenione przez jeźdźców w Polsce?

Tak, maksymalna ranga zawodów jeździeckich to pięć gwiazdek, a finał w Krakowie ma ich cztery. Jest w nich duża konkurencja, bardzo ciężko jest się przebić do czołówki. Dodatkowego prestiżu dodaje Cavaliadzie fakt, że to finał Ligi Europy Centralnej – najlepsza trójka zawodników pojedzie na finał Pucharu Świata w Bazylei. Można ten finał nazwać halowymi mistrzostwami świata. Sam chętnie startuję w Cavaliadzie, miałem w tym cyklu sporo udanych występów. Teraz szykuję się na finałowe zawody na koniach King Salvador i Orlando van den Heuvel. Planuję jechać średnią i dużą rundę. Będę startował codziennie, w konkursach od 135 cm. Mam nadzieję, że dostanę się do konkursu Grand Prix, który jest rozgrywany na wysokości 155 cm.

Na co dzień jest Pan jeźdźcą i trenerem w WLKS Krakus Swoszowice. W jakim wieku można rozpocząć przygodę z jeździectwem w tym klubie?

U nas nie ma ograniczeń wiekowych, nawet dziecko w wieku 3–4 lat może przyjść do klubu na „oprowadzankę”, czyli wsiada na konia lub kucyka i jest oprowadzane przez naszego pracownika. Do samodzielnej jazdy trzeba jednak osiągnąć odpowiedni wzrost i warunki fizyczne. Dziecko powinno mieć co najmniej 9–10 lat. Szkolenie zaczyna się od stajni, bo mały jeździec musi zdawać sobie sprawę, że koń to nie jest pluszowy miś, lecz żywe zwierzę, dla którego trzeba mieć respekt i którym trzeba się opiekować. Zaczynamy od nauki dbałości o konia, żeby dziecko umiało go wyczyścić, osiodłać oraz zająć się nim po zakończeniu jazdy. Oferujemy najwyższy standard zajęć, ponieważ cały czas się rozwijamy oraz inwestujemy w renowację obiektu. Osiem razy w roku organizujemy zawody w skokach, naszym autorskim pomysłem jest Małopolska Liga Jeździecka.

Co Pan sądzi o hobby horse, nowej modzie, która przybyła do nas ze Skandynawii?

Bezpośredniego wpływu na jeździectwo nie ma, cieszy jednak zainteresowanie tą formą spędzania czasu. To rodzaj zajęć ogólnorozwojowych – trzeba biegać i przeskakiwać przez przeszkody. Ruch jest szczególnie cenny dla młodych ludzi. W naszym klubie organizujemy rywalizację w hobby horse przy okazji zawodów jeździeckich. Dzieci przychodzą z rodzicami i widać, że sprawia im to dużo radości.

Rozmawiał: Krzysztof Kawa

Przeczytaj cały wywiad:

Hobby horse na Cavaliadzie!

Ta nowa dyscyplina sportu, która podbiła Skandynawię, od niedawna zdobywa popularność także w Polsce. Łączy zainteresowanie jeździectwem z kreatywnym wykorzystaniem imitacji prawdziwych koni. Zabawa stała się pełnoprawną dyscypliną sportową, szczególnie popularną wśród dzieci i nastolatków. Podstawowy zestaw do uprawiania hobby horse kosztuje ok. 200 zł, ale są i takie za kilka tysięcy; do głowy konia na długim kiju dochodzi bowiem osprzęt – kantary, uwiązki, szczotki. Warto też mieć odpowiedni strój, szczególnie wtedy, gdy chce się brać udział w zawodach. A te są organizowane w naszym kraju coraz częściej. Konkursy hobby horse znalazły się także w programie Cavaliady Kraków 2025. Odbędą się w Małej Hali TAURON Areny. Rywalizacja w pięciu kategoriach wiekowych potrwa od 21 do 23 lutego.

Co w sporcie piszczy?

» 32. Zimowa Uniwersjada zakończyła się medalem dla Izabeli Marcisz w biegu narciarskim ze startu masowego na 20 km. Zawodniczka AZS AWF, która łącznie cztery razy stanęła na podium

Narciarka krakowskiej AKF Izabela Marcisz / fot. Paweł Skraba

podczas styczniowej imprezy w Turynie, była największą gwiazdą Akademickiej Reprezentacji Polski. Biało-czerwoni zdobyli łącznie 14 krążków, w tym 6 złotych.

Odkryciem polskiej kadry okazała się biathlonistka Amelia Liszka (studentka Akademii Kultury Fizycznej w Krakowie), która zdobyła aż trzy srebrne krążki. W Uniwersjadzie we Włoszech po raz pierwszy rywalizowali sportowcy z niepełnosprawnościami. Dwa złote medale wywalczył paronarciarz alpejski Michał Gołaś z AKF, który na stoku wystąpił w parze z przewodnikiem Kacprem Walasem.

» Szpadzista Wojciech Lubieniecki z sekcji szermierczej AZS AGH Kraków został zwycięzcą II Pucharu Polski Seniorów – Warsaw Cup. Jego kolega klubowy Hubert Klughardt w styczniu wygrał w Toruniu finał mistrzostw Polski juniorów w szpadzie. Wśród kobiet triumfowała Antonina Halemba, która zdobyła drugi złoty medal z drużyną AZS AWF Kraków.

» Piłkarscy oldboje Cracovii wywalczyli w Zawierciu tytuł wicemistrzów Polski. W decydującym meczu z Pogonią Szczecin zremisowali 2:2.

» Alpejka Angelika Mazur (Krakowskie Stowarzyszenie Narciarskie) zajęła trzecie miejsce w styczniowym slalomie gigancie FIS w Szczyrku. To jej pierwsze podium w tym sezonie.

Przyjazne dla środowiska, dostępne dla wszystkich

Troska o środowisko jest stałym i ważnym punktem odniesienia w codziennych działaniach MPK SA w Krakowie. Uwzględniają one kwestie środowiskowe i wyzwania, jakie stawia przed nami kryzys klimatyczny. Krakowski przewoźnik od wielu lat inwestuje w nowe pojazdy, które spełniają najwyższe europejskie normy ochrony środowiska. Przykładami działań w tym zakresie są:

- dążenie do wycofania już w 2028 r. wszystkich autobusów z silnikami niespełniającymi normy Euro 5 i zastąpienie ich autobusami zasilanymi energią elektryczną;
- wymiana taboru tramwajowego na taki, który generuje mniej hałasu i jest wyposażony w systemy oszczędzające energię;
- budowa myjni wykorzystujących zamknięty obieg wody;
- montaż paneli fotowoltaicznych na dachu hali w zajezdni tramwajowej w Nowej Hucie.

MPK SA w Krakowie podejmuje także wiele wysiłków, aby zapewnić wygodną i bezpieczną podróż wszystkim pasażerom, także osobom z ograniczoną mobilnością. Przykładami takich działań są:

- zakup nowoczesnych autobusów i tramwajów mających niską podłogę, platformy dla osób poruszających się na wózkach, wydzieloną przestrzeń dla osób z ograniczoną mobilnością, audiowizualny system informacji pasażerskiej;
- szkolenie prowadzących pojazdy w zakresie pomocy osobom z ograniczoną mobilnością;
- stworzenie nowego portalu internetowego odpowiadającego na obecne potrzeby wszystkich użytkowników komunikacji miejskiej w Krakowie, w pełni dostosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku. (MPK)

Krakowskie tramwaje generują mniej hałasu i są wyposażone w systemy oszczędzające energię / fot. archiwum MPK w Krakowie

 Kraków

Malina Prześluga

ILE ŻAB WAŻY KSIĘŻYC

22 II godz. 13:30

NOWE czytanie
performatywne
SZTUKI

REŻYSERIA: Agata Nierzwicka
(Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza
w Warszawie, Filia w Białymstoku)

OPRAWA SCENOGRAFICZNA: Julia Skrzyńska

WYSTĘPUJĄ: Katarzyna Kopczyk, Paweł Kuźma,
Franciszek Muła, Gabriela Oberbek

8 LAT
TEATR
GROTESKA

DLA
WIDZÓW
OD
5
LAT

Więcej szczegółów na stronie: www.groteska.pl

TEATR GROTESKA – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

**DLA WYJĄTKOWYCH
KRAKOWIANEK!**

NAGRODA IM. KAZIMIERY BUJWIDOWEJ

**ZGŁOŚ SWOJĄ
KANDYDATKĘ!**

Wspólnie układamy **KRAKÓW**

Twój **PIT** to lepsze **Miasto**

rozliczam PIT w Krakowie

ODBIERZ KARTĘ
KRAKOWSKĄ

KORZYSTAJ
ZE ZNIŻEK